



Buiten de stembus:

De rol van migratieachtergrond en politieke representatie bij onconventionele
 politieke participatie

Bachelor Sociologie (Bachelorwerkstuk)

Reparatieversie

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Student: Larissa Marto

S5256984

l.marto@student.rug.nl

Begeleider: N. Emmens MSc

Tweede lezer: dr. J.G. Nieuwenhuis

Cursusjaar: 2024/2025

Datum: 9 juli 2025

Abstract

Voor een goed functionerende democratie is het van belang dat men participeert, zodat de politiek een weerspiegeling vormt van de belangen van het volk. Er is een stijgende lijn te zien in de onconventionele politieke participatie van Nederlandse burgers sinds 2020. Toch bestaan er verschillen in participatie tussen groepen en voelen Nederlanders met een migratieachtergrond zich minder goed vertegenwoordigd en hebben zij minder vertrouwen in de politiek. Hierdoor kunnen zij ervoor kiezen om niet te participeren in de politiek, waardoor de Nederlandse democratie onder druk komt te staan. Daarom richt dit onderzoek zich op de volgende onderzoeksvraag: *'In hoeverre speelt migratieachtergrond een rol in het verklaren van politieke participatie? Wat is de rol van politieke representatie?'* Hierbij zijn verschillende verwachtingen gesteld die getoetst zijn aan de hand van een logistische regressieanalyse. De data die voor dit onderzoek is gebruikt is afkomstig uit het Nationaal Kiezersonderzoek 2021 en maakt deel uit van de Dutch Parliamentary Election Study (DPES) 2021. De resultaten tonen aan dat de eerste generatie individuen met een migratieachtergrond meer participeert dan Nederlandse autochtonen en wanneer men zich niet voldoende vertegenwoordigd voelt, eerder zal participeren. Verder is er gevonden voor politieke representatie die het verband tussen migratieachtergrond en politieke representatie mogelijk afzwakt. Het onderzoek is relevant voor de hedendaagse politiek en de democratie, maar kent een lage mate van betrouwbaarheid voor onconventionele participatie. Daarnaast is er ook sprake van een ondervertegenwoordiging van jongeren in het onderzoek, wat de generaliseerbaarheid van de resultaten en conclusies kan beperken.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Theorie.....	6
2.1	Migratieachtergrond	6
2.1.1	Migratieachtergrond en politieke participatie	6
2.1.2	Generatieverschillen en onconventionele politieke participatie	8
2.2	Politieke representatie (modererende variabele).....	9
2.2.1	Politieke representatie en politieke participatie.....	9
2.3	Controlevariabelen: leeftijd, geslacht en politieke interesse.....	11
3.	Methoden	13
3.1	Beschrijving data	13
3.2	Non-respons	14
3.3	Operationalisaties	15
3.4	Analyse opzet	19
4.	Resultaten.....	21
4.1	Beschrijvende statistieken.....	21
4.1.1	Univariate analyse	21
4.1.2	Bivariate analyse.....	22
4.2	Modevaluatie.....	25
4.2.1	Assumptietoetsing.....	25
4.2.2	Modelfit	25
4.2.3	Uitbijters	26
4.2.4	Multicollineariteit	26
4.3	Hypothesetoetsing	27
5.	Conclusie en discussie	31
5.1	Bevindingen	31
5.2	Discussie	34
5.3	Aanbevelingen	35
	Literatuur	37
	Bijlage 1: Beschrijving van alle variabelen.....	42
	Bijlage 2: Overzicht van de analyses.....	58
	Bijlage 3: Assumptietoetsing, multicollineariteit en uitbijters	76
	Multicollineariteit	77
	Leverage analyse	78

1. Inleiding

De politieke participatie in Nederland is sinds 2020 toegenomen, waarbij de groei volledig valt te verklaren door een toename in onconventionele participatievormen (CBS, 2024). Tussen 2012 en 2019 nam ongeveer 35% van de bevolking deel aan ten minste één politieke actie. In de periode daarna, 2020-2022, steeg dit percentage naar 38%. Onconventionele politieke participatie gaat over het beïnvloeden van de politiek buiten de formele politieke structuren (Elsinga, 1984). Hierbij is deelname aan petitie de populairste vorm van onconventionele politieke participatie.

Hoewel de onconventionele politieke participatie stijgt, blijven er duidelijke verschillen bestaan tussen bevolkingsgroepen. Onderzoek van Dagevos en Vermeulen (2024) toont aan dat Nederlanders met een migratieachtergrond structureel minder vertrouwen hebben in de politiek en zich niet vaker vertegenwoordigd voelen dan Nederlanders zonder migratieachtergrond. Als gevolg hiervan kunnen individuen met een migratieachtergrond afhaken als het gaat om onconventionele politieke participatie. Hierdoor ontstaat volgens Dagevos en Vermeulen (2024) een risico op structurele uitsluiting, waarbij bepaalde groepen systematisch niet deelnemen aan de politiek. Dit kan er toe leiden dat de Nederlandse democratie onder druk komt te staan. Politieke participatie is namelijk een belangrijke indicator van een gezonde democratie (Teorell, 2006). Daarnaast is de politieke participatie van burgers immers een belangrijke bouwsteen voor een goedwerkende democratie, omdat het de legitimiteit van beleidsbeslissingen versterkt (Dahl, 2008).

Een participatiekloof van burgers in de politiek kan dus zorgen dat de democratie onder druk komt te staan en kan daarnaast ook zorgen voor een gevoel van uitsluiting voor bepaalde groepen in de samenleving. Door te onderzoeken hoe migratieachtergrond en politieke representatie een rol spelen in het verklaren van onconventionele politieke participatie, wordt er mogelijk bijgedragen aan het vraagstuk rondom ongelijke participatie en vertegenwoordiging van individuen met een migratieachtergrond. De inzichten van dit onderzoek kunnen helpen om structurele mechanismen bloot te leggen die de onconventionele politieke participatie van burgers met een migratieachtergrond belemmeren. Daarmee kan duidelijk worden gemaakt dat deze kloof bestaat, maar ook waarom deze in stand wordt gehouden.

Ook is dit onderzoek van belang voor beleidsmakers en maatschappelijke organisaties. Recente politieke ontwikkelingen, zoals de val van Kabinet-Schoof in 2025 en politieke discussies zoals het voorstel over het afschaffen van de spreidingswet creëren onzekerheid over de politieke toekomst en zetten beleidsmakers en maatschappelijke organisaties onder druk. Zij moeten het vertrouwen van burgers in politieke instituties herstellen en de onconventionele politieke participatie te bevorderen.

Door te begrijpen welke factoren de politieke betrokkenheid en het gevoel van vertegenwoordiging beïnvloeden, kunnen beleid en interventies gericht hierop inspelen. Dit onderzoek biedt handvatten waarmee beleidsmakers mogelijk de participatiekloof kunnen verminderen en beleid creëren dat bijdraagt aan een inclusiever politiek systeem.

Onconventionele politieke participatie is een veelbesproken thema binnen de sociale wetenschappen (Crowley, 2001; Spierings & Vermeulen, 2024). Zo toont onderzoek aan dat etnische minderheden structureel worden uitgesloten van onconventionele politieke participatie. Deze groep heeft beperkte toegang tot netwerken en wordt niet voldoende gerepresenteerd in politieke systemen (Crowley, 2001). Verder tonen Spierings en Vermeulen (2024) aan dat er sprake is van een participatiekloof bij bepaalde migrantengroepen in Nederland en dat ervaren discriminatie onconventionele politieke participatie zowel kan belemmeren als bevorderen. Zij stellen dat de politieke betrokkenheid van migranten een complex fenomeen is, wat niet enkel door de sociaaleconomische positie wordt bepaald. Zo worden de politieke betrokkenheid en stemkeuze ook beïnvloed door sociale netwerken, zoals religieuze organisaties, persoonlijke netwerken of online netwerken (Schaaf et al., 2024). Hierbij is de sociale cohesie binnen de etnische groep van belang, waarbij een hechte gemeenschap het vertrouwen in politieke instellingen bevordert (Berger et al., 2001). Deze inzichten roepen vragen op over hoe migratieachtergrond samenhangt met onconventionele politieke participatie en welke rol politieke representatie daarbij speelt.

Ondanks de bestaande onderzoeken in de literatuur over dit onderwerp, zal dit onderzoek hieraan bijdragen door zich te focussen op onconventionele politieke participatie, wat inhoudt dat er zal worden gekeken naar informele politieke activiteiten. Norris (2002) toont aan dat er een verschuiving plaatsvindt van traditionele politiek naar informele politiek, zoals sociale bewegingen, protesten en andere netwerken om invloed uit te oefenen. Deze verschuiving vindt vaak plaats als reactie op onvrede of een afname in vertrouwen in de formele politiek, om zo de stem van burgers te laten horen en steun te verwerven (Braun & Hutter, 2016). Of dit ook specifiek geldt voor individuen met een migratieachtergrond, zal nader worden onderzocht.

Daarnaast zal er in dit onderzoek een onderscheid worden gemaakt in de eerste en tweede generatie migranten. Phan & Kloos (2023) tonen aan dat de eerste generatie vaak stemt, terwijl de tweede generatie vaker onconventioneel participeert. Door te kijken naar de eerste en tweede generatie, kunnen er zinvolle uitspraken worden gedaan over verschillende groepen migranten in Nederland en hun onconventionele politieke participatie. Daarnaast is het van belang om te kijken welke invloed politieke representatie heeft op het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie, omdat representatie het verband zou kunnen versterken of afzwakken. Dit leidt tot de volgende onderzoeksvraag: *‘In hoeverre speelt migratieachtergrond een rol in het verklaren van politieke participatie? Wat is de rol van politieke representatie?’*

Om te onderzoeken wat het effect van migratieachtergrond is op onconventionele politieke participatie en wat de rol is van politieke representatie, zal er gebruik worden gemaakt van de data van het Nationaal Kiezersonderzoek 2021. Dit is een studie die in 2021 is uitgevoerd onder een representatieve groep stemgerechtigden in Nederland, waarbij er gevraagd is naar hun politieke opvattingen, percepties en gedragingen. Deze data is verzameld door I&O Research en CentERdata en bestaat uit een pre-electorale en een postelectorale studie. In dit onderzoek zal er aan de hand van logistische regressieanalyses worden gekeken hoe migratieachtergrond en politieke representatie een rol spelen bij het verklaren van onconventionele politieke participatie.

2. Theorie

In de literatuur zijn veel definities te vinden over politieke participatie (Dagevos & Vermeulen, 2024; Deth, 2014; Elsinga, 1984). In dit onderzoek wordt politieke participatie beschouwd als 'individuele vrijwillige handelingen die gericht zijn op het veranderen van politiek beleid' (Deth, 2014). Er zijn veel verschillende vormen van politieke participatie, zoals stemmen en demonstreren, maar ook vrijwilligerswerk en het tekenen van petitie's. Bij politieke participatie kan er een onderscheid worden gemaakt tussen electorale participatie (stemmen), en niet-electorale participatie (Dagevos & Vermeulen, 2024). Dit onderzoek richt zich op niet-electorale participatie, waarbij weer een onderscheid wordt gemaakt in conventionele en onconventionele participatie. Conventionele participatie heeft betrekking op alle activiteiten gerelateerd aan het stemproces. Onconventionele participatie gaat over activiteiten die burgers uitvoeren buiten de formele politieke structuren om (Elsinga, 1984). Bij onconventionele participatie kan gedacht worden aan deelname aan protestacties of het deelnemen aan actiegroepen (Dagevos & Vermeulen, 2024). Om politieke participatie in dit onderzoek te verklaren, zal er in dit onderzoek gekeken worden naar de onconventionele politieke participatie.

2.1 Migratieachtergrond

In dit onderzoek zal gekeken worden naar het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie. Iemand wordt als 'een individu met een migratieachtergrond' beschouwd als diegene zelf is geëmigreerd, of dat ten minste één van zijn of haar ouders zijn geëmigreerd (Sipma et al., 2021). Dit impliceert dat een individu een eerste of tweede generatie migratieachtergrond heeft. Bij dit onderzoek wordt daarnaast ook een onderscheid worden gemaakt tussen burgers met een westerse migratieachtergrond en een niet-westerse migratieachtergrond, omdat zowel de literatuur als de gebruikte dataset onderscheid maakt tussen deze groepen. Burgers met een westerse migratieachtergrond zijn afkomstig uit de volgende landen: alle Europese landen (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, en Indonesië en Japan. Personen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn afkomstig uit een van de Afrikaanse landen, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije (CBS, z.d.).

2.1.1 Migratieachtergrond en politieke participatie

Over etnische minderheidsgroepen en onconventionele politieke participatie is veel bekend in de huidige literatuur. Sandovici & Listhaug (2010) beargumenteren dat etniciteit zowel een belemmerende als motiverende factor kan zijn voor politieke participatie. Zo stellen zij dat ervaren discriminatie als belemmerende factor kan worden gezien, doordat ze het gevoel hebben dat ze niet

eerlijk worden behandeld, wat leidt tot verminderde onconventionele politieke participatie. Aan de andere kant kan de onconventionele politieke participatie van etnische minderheden worden bevorderd door een sterk gemeenschapsgevoel. Wanneer discriminatie gericht is tegen een groep, kan dit juist leiden tot meer onconventionele politieke participatie, omdat men zich meer verbonden voelt met hun eigen etnische groep. Een versterkt gemeenschapsgevoel fungeert daarbij als motiverende factor voor onconventionele politieke participatie (Schildkraut, 2005; Simonsen, 2017).

In het kader van dit onderzoek zijn deze bevindingen relevant, omdat individuen met een migratieachtergrond meer zullen deelnemen aan politieke activiteiten, als het gemeenschapsgevoel met de eigen etnische groep sterk is. Aan de andere kant, wanneer individuen met een migratieachtergrond zich gediscrimineerd voelen, zal dit de politieke participatie belemmeren door gevoelens van uitsluiting. Echter, wanneer discriminatie gericht is tegen een groep, kan dit juist een drijfveer zijn voor onconventionele politieke participatie, vanwege een gedeelde identiteit en strijd.

Ook de mate van onderlinge verbondenheid binnen de gemeenschap speelt een rol in de onconventionele politieke participatie van etnische minderheden. Hoe hechter de gemeenschap, hoe groter de mate van onconventionele politieke participatie (Berger et al., 2001). Dit kan komen door 'bindend sociaal kapitaal' (Putnam, 2000). Putnam stelt dat bindende netwerken, dus netwerken binnen etnische groepen, kunnen leiden tot solidariteit en mobilisatie binnen de gemeenschap, waardoor de onconventionele politieke participatie versterkt zou kunnen worden. Dit wordt ook wel de 'etnisch civiele gemeenschap' genoemd: een groep waarin etnische verbondenheid samengaat met maatschappelijke betrokkenheid (Berger et al., 2001).

Dit kan weer gekoppeld worden aan het 'civic voluntarism model' (Verba et al., 1995). Dit model stelt dat onconventionele politieke participatie wordt beïnvloed door motivaties, (hulp)middelen en mobiliserende factoren. In het verklaren van onconventionele politieke participatie voor individuen met een migratieachtergrond kunnen deze mechanismen worden onderscheiden op de volgende manier: Motivaties verwijzen naar de politieke interesse of overtuigingen die kunnen aanzetten tot participatie. Individen met een migratieachtergrond kunnen gemotiveerd worden om te participeren wanneer hun interesse in de politiek groot is of overtuigingen hebben waarvoor zij zich willen inzetten. Hulpbronnen zoals het opleidingsniveau, tijd en vaardigheden zijn niet voor elke groep in Nederland gelijk verdeeld (Vrooman et al., 2023). Voor individuen met een migratieachtergrond in Nederland is bekend dat zij over het algemeen een lagere sociaaleconomische status hebben dan autochtonen (Gielen et al., 2020). Dit kan voor hen resulteren in verminderde hulpbronnen, wat hun onconventionele politieke participatie kan belemmeren. Verder kunnen mobiliserende factoren zoals kerken, actiegroepen of andere netwerken van belang zijn voor de onconventionele politieke participatie (Schaaf et al., 2024). Binnen etnische groepen kan de aanwezigheid van deze mobiliserende actoren groot zijn, door bijvoorbeeld religieuze ontmoetingsplekken. Bij veel etnische

groepen is er sprake van een gedeelde religie (Dourleijn & Dagevos, 2011). Wanneer men elkaar treft in bijvoorbeeld kerken of gebedshuizen, kunnen deze netwerken aanzetten tot onconventionele politieke participatie. Deze factoren impliceren dat er verschillende mechanismen zijn die onconventionele politieke participatie voor individuen met een migratieachtergrond kunnen versterken, maar ook belemmeren.

2.1.2 Generatieverschillen en onconventionele politieke participatie

Wanneer er wordt gekeken naar de verschillende generaties van individuen met een migratieachtergrond, kan er een onderscheid worden gemaakt in de onconventionele politieke participatie van de eerste en tweede generatie. Diverse studies leggen verschillen bloot over verschillen in participatie tussen generaties (Bloemraad & Trost, 2008; Dagevos et al., 2024; Phan & Kloos, 2023). Zo toont onderzoek aan dat de tweede generatie migranten meer participeert dan de eerste generatie bij onconventionele vormen, zoals activisme en protesten (Phan & Kloos, 2023). Mogelijke oorzaken hiervan zijn het afgenomen vertrouwen in instituties en een verminderd gevoel van vertegenwoordiging bij de tweede generatie. Wanneer burgers het vertrouwen verliezen in politieke instituties, voelen zij zich minder gehoord en hebben zij het idee dat hun belangen niet worden behartigd. Als zij zich dan ook niet vertegenwoordigd voelen, ontstaat er een kloof tussen de burgers en politieke instituties (Dagevos et al., 2024). Als gevolg van deze kloof en een verminderd gevoel van vertegenwoordiging, kan men op zoek gaan naar alternatieve vormen van participatie, zoals het deelnemen aan protesten. Dit doet men om buiten de formele politieke structuren hun stem te laten horen en politieke steun te verwerven (Braun & Hutter, 2016).

Deze gedragingen zijn ook zichtbaar onder specifieke groepen. Uit onderzoek van Bloemraad & Trost (2008) is bekend dat individuen met een tweede generatie migratieachtergrond een actievere rol hebben in onconventionele politieke participatie ten opzichte van de eerste generatie. Dit kan komen door een gevoel van solidariteit met andere migrantengroepen en het gevoel dat zij veranderingen teweeg konden brengen voor hun families en de bredere gemeenschap. Dit sluit aan bij onderzoek van Michener et al. (2021), die stellen dat het ontbreken van voldoende politieke representatie gevoelens van onvrede en achterstelling kan oproepen. Wanneer individuen zich bewust worden van deze uitsluiting, kan dit zorgen voor een sterker collectief bewustzijn en de wens om de positie van de groep te verbeteren. Ook stellen Bloemraad & Trost (2008) dat de tweede generatie vaak in staat is om anderen te mobiliseren in hun onconventionele politieke participatie, vanwege een betere taalvaardigheid, toegang tot (digitale) netwerken en een betere kennis van het politieke systeem. Dit kan weer gelinkt worden aan het eerder genoemde 'civic voluntarism model' (Verba et al., 1995), die stelt dat hulpmiddelen, mobiliserende actoren en motivaties een rol spelen bij het verklaren van de mate van onconventionele politieke participatie. Deze bevindingen maken duidelijk

generatieverschillen een rol spelen bij het verklaren van onconventionele politieke participatie, waarbij vooral de tweede generatie een grotere kans heeft om te participeren op onconventioneel gebied, vanwege een verminderd vertrouwen en gevoel van representatie. Dat leidt tot de volgende hypothesen bij dit onderzoek.

Hypothese 1: Individuen met een migratieachtergrond hebben een grotere kans om meer onconventioneel te participeren in de politiek dan individuen zonder een migratieachtergrond.

Hypothese 2: Individuen met een tweede generatie migratieachtergrond hebben een grotere kans om meer onconventioneel te participeren in de politiek dan individuen met een eerste generatie migratieachtergrond.

2.2 Politieke representatie (modererende variabele)

Een andere factor waar in dit onderzoek naar zal worden gekeken is de politieke representatie. Er zal voor deze variabele worden gekeken wat de invloed is op de relatie tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie. Politieke representatie betreft het handelen van de politiek die overeenkomt met de standpunten, wensen, normen en waarden van degenen die worden vertegenwoordigd en of er vertegenwoordigers aanwezig zijn die dit op een juiste manier kunnen vertegenwoordigen (Dagevos & Vermeulen, 2024; Pitkin, 1967).

Pitkin (1967) maakte onderscheid in vier diverse vormen van representatie: formeel, symbolisch, substantief en descriptief. Formele representatie gaat over de rol van een vertegenwoordiger binnen het politieke systeem (Dovi, 2006). Het betreft de regels en afspraken over hoe iemand een vertegenwoordiger kan worden (bijvoorbeeld door verkiezingen) en welke macht deze persoon zal hebben (hoe iemand beslissingen kan doorvoeren). Symbolische representatie gaat over het gevoel van burgers en hoe zij zich voelen tegenover de persoon die hen vertegenwoordigt. De descriptieve representatie gaat over in welke mate de vertegenwoordiger overeenkomsten heeft met de groep die hij of zij vertegenwoordigt. Dit onderzoek richt zich op substantieve representatie, het spreken namens de gemarginaliseerde groep en het vertegenwoordigen van de belangen en perspectieven van die groepen (Siow, 2023).

2.2.1 Politieke representatie en politieke participatie

Politieke representatie is een belangrijke factor voor het verklaren van onconventionele politieke participatie en heeft invloed op de relatie tussen migratieachtergrond en de mate van onconventionele politieke participatie (Norris, 2002; Poertner, 2022). Onderzoek toont aan dat groepen die zich vertegenwoordigd voelen door politici met een vergelijkbare (etnisch-culturele) achtergrond, vaker deelnemen aan conventionele vormen van participatie (stemmen), mits politici ook daadwerkelijk betrokken zijn bij die groep (Poertner, 2022). Voor onconventionele politieke

participatie beargumenteert Norris (2002) dat wanneer burgers het gevoel hebben dat hun standpunten voldoende vertegenwoordigd worden door politieke partijen, zij minder snel de behoefte zullen voelen om hun stem via onconventionele politieke participatie te laten horen. Deze representatie vergroot het gevoel van erkenning en betrokkenheid, waardoor men sneller deel zal nemen aan conventionele activiteiten en minder snel aan onconventionele acties zal deelnemen (Dalton, 2008; Schäfer & Debus, 2018).

Tegelijkertijd blijkt dat een gebrek aan politieke representatie juist kan leiden tot meer onconventionele politieke participatie. Wanneer etnische groepen structureel worden uitgesloten van de politiek, doordat deze groepen niet erkend worden als legitieme deelnemers van de politiek, stijgt het risico dat zij deel zullen nemen aan onconventionele participatie (Verkuyten & Martinovic, 2015). Voor etnische groepen in Nederland is het vooral de tweede generatie die zich vaker wendt tot alternatieve vormen van politiek, omdat zij vaak hogere verwachtingen van politieke erkenning hebben dan de eerste generatie (Dagevos et al., 2024). Dit zou mogelijk kunnen komen doordat de tweede generatie de taal beter spreekt, vaker onderwijs heeft gevolgd en zich meer thuis voelt in het land in vergelijking met de eerste generatie. Deze factoren vergroten hun politieke betrokkenheid en kennis, waardoor zij sneller deel kunnen nemen aan onconventionele politieke activiteiten (Vrooman et al., 2023).

De kloof die ontstaat tussen burgers en de politiek kan leiden tot gevoelens van onvrede, waardoor alternatieve vormen van politieke participatie ontstaan. Dit komt doordat conventionele participatie voor veel individuen beperkt en onbereikbaar is (Tilly & Tarrow, 2007). Door middel van collectieve actie in de vorm van demonstraties, kunnen individuen invloed uitoefenen op onderwerpen die onderbelicht zijn in de dagelijkse politiek, zoals kwesties rondom minderheden. Collectieve acties werken vaak versterkend, omdat deze sneller media en politieke aandacht trekken (Aminzade & McAdam, 2001).

Politieke representatie heeft dus een modererende rol in het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie. Wanneer individuen met een migratieachtergrond zich vertegenwoordigd voelen in de politiek, is de kans op onconventionele politieke participatie laag. Een verminderde representatie kan leiden tot meer onvrede, omdat men zich niet gehoord voelt. Deze onvrede kan weer leiden tot collectieve actie en onconventionele vormen van participatie, omdat men hun stem wil laten horen (Dalton, 2008). Kortom, politieke representatie heeft zowel een verzwakkende als versterkende rol op de relatie tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie.

Hypothese 3: *Individuen die zich minder politiek gerepresenteerd voelen, hebben een grotere kans om deel te nemen aan onconventionele vormen van politieke participatie.*

Hypothese 4: *Het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie wordt deels verklaard doordat individuen met een migratieachtergrond zich minder politiek gerepresenteerd voelen.*

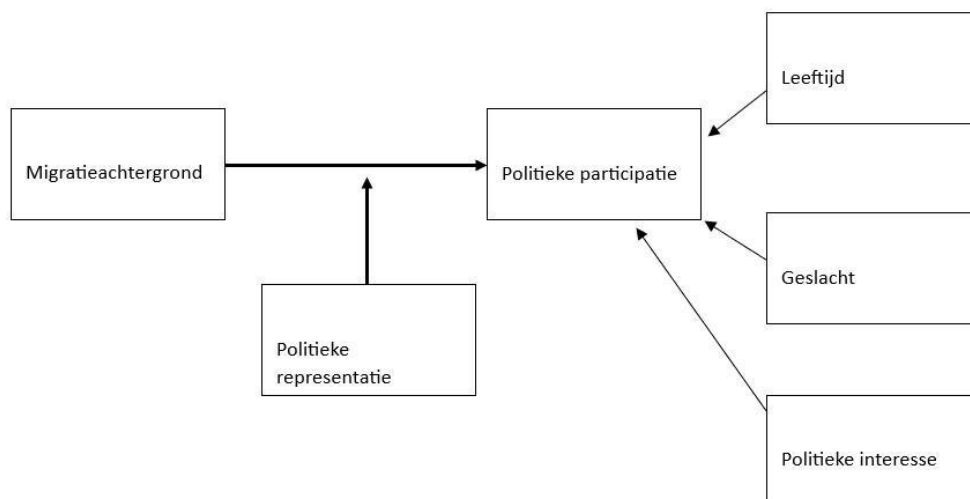
2.3 Controlevariabelen: leeftijd, geslacht en politieke interesse

Wanneer er wordt gekeken naar de mate van onconventionele politieke participatie onder individuen, is het van belang om rekening te houden met leeftijd. De leeftijd van een persoon kan van invloed zijn op de mate van participatie van een individu. Zo is bekend dat er sprake is van een toename in de politieke interesse bij jongvolwassenen en mensen met een middelbare leeftijd (Glenn & Grimes, 1968). Dit komt doordat individuen in deze leeftijdsgroep meestal meer middelen hebben en meer betrokken zijn bij politieke procedures (Nie et al., 1974). Dit is gebaseerd op het eerder genoemde 'civic voluntarism model'. Individen in deze leeftijdsklasse hebben vaak meer hulpbronnen tot beschikking, zoals tijd, geld en sociale netwerken om te participeren (Verba et al., 1995). Verder is bekend dat jongere mensen meer actief zijn bij niet-conventionele manieren van politieke participatie ten opzichte van andere individuen (Grasso, 2016). Jongeren voelen zich vaak minder vertegenwoordigd in de traditionele politiek en hebben vaak ook minder vertrouwen in politieke partijen. Hierdoor zoeken zij vaak alternatieven om invloed uit te oefenen. Terwijl oudere volwassenen vaak actief blijven in conventionele vormen van participatie, zoals stemmen. Dit komt doordat ouderen zich meer verbonden voelen en ook meer vertrouwen hebben in traditionele vormen van politiek (Melo & Stockemer, 2014).

Voor geslacht wordt er gekeken naar een verschil in participatie tussen mannen en vrouwen. Omdat veel studies een verband laten zien tussen geslacht en onconventionele politieke participatie, is het van belang om rekening te houden met het geslacht bij het verklaren voor onconventionele politieke participatie. Veel studies tonen aan dat vrouwen minder politiek participeren dan mannen. Vrouwen hebben minder politieke kennis, waardoor hun participatie op een negatieve manier wordt beïnvloed (Ondercin & Jones-White, 2011). Zij krijgen tijdens de opvoeding en het onderwijs vaak minder expliciet de boodschap dat zij zich bezig moeten houden met de politiek (Fox & Lawless, 2014). Hierdoor is hun kennis over politieke kwesties gemiddeld minder in formele politieke structuren. Wel zijn jonge vrouwen vaak actiever in het tekenen van petitie's en het boycotten van producten (Isaacson, 2024). Deze onconventionele vormen sluiten vaak aan bij morele standpunten van jonge vrouwen en versterken daarmee hun persoonlijke betrokkenheid bij politieke kwesties. Jonge mannen daarentegen zijn vaker betrokken bij traditionele politieke processen en nemen vaker deel aan online politieke betrokkenheid (Grasso & Smith, 2021).

Politieke interesse wordt gezien als een belangrijke voorspeller voor onconventionele politieke participatie. Het beïnvloedt hoe politieke effectiviteit en vertrouwen leiden tot verschillende vormen van onconventionele politieke participatie (Dahl et al., 2016). Individuen die geïnteresseerd zijn in de politiek zijn vaker betrokken bij politieke kwesties en sociale netwerken waarin onconventionele politieke participatie wordt gestimuleerd, wat deelname aan politieke activiteiten vergemakkelijkt (Verba et al., 1995). Deze vormen van participatie variëren vaak van niet-conventionele activiteiten tot conventionele activiteiten (Dalton, 2008). Daarnaast werkt politieke interesse verrijkend voor het aanbod van politieke informatie. Dit draagt bij aan een groter gevoel van effectiviteit en een hogere mate van onconventionele politieke participatie (Wolfsfeld et al., 2016). Individuen met politieke interesse besteden meer aandacht aan de politiek en zijn beter op de hoogte van politieke processen. Hierdoor hebben zij een beter begrip van de politiek en het idee dat zij invloed kunnen uitoefenen.

Figuur 1. Conceptueel model met alle variabelen uit de analyse



3. Methoden

3.1 Beschrijving data

Om te onderzoeken in hoeverre migratieachtergrond een rol speelt bij het verklaren van onconventionele politieke participatie en wat daarbij de rol is van politieke representatie, is de dataset van het Nationaal Kiezersonderzoek (NKO) 2021 gebruikt. Het NKO wordt sinds 1971 uitgevoerd rond elke Tweede Kamerverkiezing (Brandt et. al., 2021). Het onderzoek wordt uitgevoerd onder een representatieve groep stemgerechtigden in Nederland waarbij er wordt gevraagd naar onder andere hun politieke opvattingen, percepties en gedragingen. De uitvoering is in handen van de Stichting Kiezersonderzoek Nederland (SKON), met als doel om het kiesgedrag van Nederlanders te begrijpen.

De studie is opgedeeld in twee delen. Als eerst, de Dutch Parliamentary Election Study 2021 (DPES). Dit is de NKO-studie die is uitgevoerd onder stemgerechtigden in Nederland. Daarnaast is er nog een tweede studie onder stemgerechtigden in Nederland met een niet-Westerse migratieachtergrond, de Dutch Ethnic Minority Election Study 2021 (DEMES). De vragenlijst voor deze groep is een aangepaste versie van het NKO en meet de betrokkenheid bij de verkiezingen. In eerste instantie was het de bedoeling om gebruik te maken van DEMES 2021, omdat deze aansluit bij de onderzoeksvraag. Maar gezien het aantal missende waarden van deze studie, is er gekozen om gebruik te maken van de DPES 2021. De DPES data is verzameld door twee verschillende organisaties en bestaat uit vijf verschillende enquêtes (Sipma et. al, 2021). Een pre-electorale enquête en postelelectorale enquête verzameld door I&O research, en een pre-electorale en twee postelelectorale enquêtes binnen het LISS-panel verzameld door CentERdata.

Voor DPES is een steekproef getrokken van 6600 personen die 18 jaar of ouder zijn op 17 maart 2021 (de verkiezingsdatum dat jaar), de Nederlandse nationaliteit hebben, ingeschreven staan in de Basisregistratie Personen (BRP), in Nederland woonachtig zijn en niet behoren tot een institutioneel huishouden. Het eerste deel van de dataverzameling is gerealiseerd door I&O Research, die gebruik heeft gemaakt van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). Voor het trekken van de steekproef is er gebruikgemaakt van een tweetrapssteekproef, waarbij in de eerste trap de gemeenten zijn getrokken en daarna binnen iedere gemeente en vast, vooraf bepaald aantal personen (Prevost et al., 2021). Naar deze mensen is een uitnodigingsbrief opgesteld met informatie over het onderzoek, de steekproeftrekking, de manier waarop geparticipeerd kon worden en over de beloningen. De vragenlijst kon online ingevuld worden en de uitnodigingsbrief bevatte een QR-code en een link die tot de vragenlijst leidde. Deelnemers van het onderzoek ontvingen een vergoeding van 5 euro die bij Bol.com kon worden besteed en maakten daarnaast kans op grotere prijzen ter waarde van 400 euro. Na twee weken is er nog een herinneringsbrief gestuurd naar de mensen uit de steekproef. Vier weken

na de uitnodigingsbrief is nog een tweede herinnering gestuurd in vorm van een kaart (A5-formaat). Ook is er nog een poging gedaan om respondenten face-to-face te motiveren, door de personen die nog niet hadden deelgenomen te bezoeken aan de deur.

Het tweede deel van de data is verzameld onder respondenten van het LISS-panel. Deze bestaat uit een representatieve selectie van 5000 Nederlandse huishoudens, geselecteerd door CentERdata en het CBS. Deelnemers van het LISS-panel hebben vaker geparticipeerd aan verschillende online enquêtes. De vragenlijsten in het LISS-panel duren maximaal 30 minuten. Respondenten van het LISS-panel die niet deelnamen aan het onderzoek, zijn niet opnieuw uitgenodigd om deel te nemen. In totaal zijn er 2977 respondenten benaderd, waarvan er 2443 hebben deelgenomen aan het onderzoek.

3.2 Non-respons

Het totale onderzoek, verzameld door zowel I&O Research als die van het LISS-panel, heeft een totale omvang van 4839 respondenten. Hiervan hebben 4587 deelnemers meegedaan aan de pre-electrale enquête, waarvan uiteindelijk 4514 respondenten de vragenlijst hebben voltooid. In de postelectrale enquête hebben 4001 respondenten deelgenomen, waarvan er 3881 respondenten deze vragenlijst hebben voltooid. De non-respons van het onderzoek bedroeg 606 personen bij het LISS-panel. Dit zou verschillende oorzaken kunnen hebben. Zo zou het kunnen liggen aan de complexiteit en lengte van de vragenlijst, waarbij de invulduur zo'n 30 minuten bedroeg. Daarnaast was er ook sprake van uitval tijdens de vragenlijst, wat inhoudt dat respondenten tijdens het maken van de vragenlijst zijn gestopt. Verder is de AVG ingevoerd, waardoor het NKO aanliep tegen privacy problemen. Er zijn door deze wet strengere regels verbonden aan het behandelen van persoonsgegevens. Andere redenen van non-respons zijn een gebrek aan interesse of zich niet aangesproken voelen. Deze lage responsgraad is van invloed op de representativiteit van het onderzoek. Het kan ervoor zorgen dat het lastiger is om het te generaliseren naar de rest van de stemgerechtigden in Nederland.

Voor de respondenten die de vragenlijst niet volledig hebben ingevuld, zijn er codes aangemaakt. Een van deze codes is bijvoorbeeld 999, die impliceert dat een meerkeuzevraag niet is beantwoord. Voor het onderzoek naar migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie is de dataset van de DPES gebruikt, waarbij de missende waarden uit de analyse zijn gehaald.

3.3 Operationalisaties

In de dataset zijn een aantal bewerkingen gedaan, zodat de variabelen in de dataset beter aansluiten bij de onderzoeksvraag. In deze paragraaf zal worden toegelicht welke variabelen zijn gebruikt, welke bewerkingen er zijn gedaan en hoe de variabele er uiteindelijk uit is komen te zien. De complete bewerkingen van alle variabelen zijn te vinden in Bijlage 1.

Onconventionele politieke participatie

Voor de afhankelijke variabele in dit onderzoek zijn er een aantal variabelen samengevoegd. Deze variabele is een dichotome variabele en heet in de dataset 'onconventioneel_politiek'. De variabele is samengevoegd uit de volgende variabelen:

'Meegedaan aan een actiegroep'

'Meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie'

De originele vraag uit de dataset was als volgt: *'Er zijn verschillende manieren om iets politiek aan de orde te stellen of invloed uit te oefenen op politici en de overheid. Wilt u de volgende mogelijkheden bekijken, en aangeven van welke daarvan u in de afgelopen 5 jaar gebruik heeft gemaakt?'*

De antwoordopties bij deze vraag waren:

0 = Niet genoemd

1= Genoemd

De variabelen die gebruikt zijn voor dit onderzoek laten vormen van onconventionele politieke participatie zien. Hier is een dummy variabele van gemaakt, die wel of geen onconventionele participatie vertegenwoordigt, waarbij 0 = geen onconventionele politieke participatie en 1 = wel onconventionele politieke participatie. Er is gekozen voor deze twee variabelen, omdat deze het best passen bij de definitie van onconventionele participatie uit de theorie, waarbij onconventionele participatie wordt omschreven als activiteiten die burgers uitvoeren buiten de formele politieke structuren om (Elsinga, 1984). Dagevos en Vermeulen (2024) noemden als voorbeeld het deelnemen aan protestacties of actiegroepen. Voor deze variabele is de Cronbach's Alpha uitgerekend ($CA=0.41$), een maat voor betrouwbaarheid. Over de grootte en uitleg hiervan is meer te vinden in Bijlage 1.

Migratieachtergrond

Het hebben van een migratieachtergrond zal worden gemeten aan de hand van de variabele 'herkomstgroep'. Respondenten moesten hierbij aangeven tot welke herkomstgroep hij/zij behoort. Dit is een categorische variabele die de volgende waarden kent:

1: Nederlandse herkomstgroep

2: Eerste generatie, Westerse migratieachtergrond

3: Eerste generatie, niet-Westerse migratieachtergrond

4: Tweede generatie, Westerse migratieachtergrond

Omdat er een onderscheid zal worden gemaakt in de eerste en tweede generatie en het hebben van een westerse of niet-westerse migratieachtergrond, zijn er vier dummy's aangemaakt die er als volgt uitzien. Hierbij geldt 1 = Ja en 0 = Nee, wat impliceert dat een individu wel of niet in de betreffende groep zit:

1. Dummy: Eerste generatie, westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent tot de eerste generatie migranten met een westerse achtergrond, dus bijvoorbeeld afkomstig uit Europa, Noord-Amerika of Oceanië en 0 wanneer dit niet het geval is.

2. Dummy: Eerste generatie, niet-westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent behoort tot de eerste generatie met een niet-westerse achtergrond, dus bijvoorbeeld afkomstig uit Azië, Afrika of Latijns-Amerika en 0 wanneer dit niet het geval is.

3. Dummy: Tweede generatie, westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent tot de tweede generatie behoort, wat inhoudt dat de respondent zelf in Nederland geboren is, maar ten minste één ouder geëmigreerd is uit een westers land. In alle andere gevallen krijgt de respondent een 0.

4. Dummy: Tweede generatie, niet-westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent tot de tweede generatie behoort, wat inhoudt dat de respondent zelf in Nederland geboren is, maar ten minste één ouder geëmigreerd is uit een niet-westers land. In alle andere gevallen krijgt de respondent een 0.

De codering van de dummy's komt overeen met de theoretische definitie van Sipma et al. (2021), die stelt dat een individu een migratieachtergrond heeft als een individu zelf is geëmigreerd of als zijn of haar ouders zijn geëmigreerd. Het onderscheid wat wordt gemaakt tussen westers en niet-westers komt overeen met de theoretische definitie van het CBS (z.d.), die het volgende stellen: burgers met een westerse migratieachtergrond zijn afkomstig uit de volgende landen: alle Europese landen

(exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, en Indonesië en Japan. Personen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn afkomstig uit een van de Afrikaanse landen, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Politieke representatie

De mogelijk modererende variabele in dit onderzoek is politieke representatie. In de DPES dataset is deze variabele ook wel ‘substantieve representatie’, wat aansluit bij de definitie van Siow (2023), waarbij het gaat om het vertegenwoordigen van een minderheidsgroep. Het is een categorische variabele die gaat over de substantieve representatie van mensen van kleur. De vraag in het onderzoek was: *‘Vindt u dat er voldoende wordt opgekomen voor de belangen van de volgende groepen in de Tweede Kamer?’*. Er zijn geen bewerkingen uitgevoerd bij deze variabele en de antwoordcategorieën zijn als volgt:

1: veel te weinig

2: te weinig

3: niet te veel, niet te weinig

4: te veel

5: veel te veel

Geslacht

Geslacht is een van de controlevariabelen in dit onderzoek. In het onderzoek is deze gemeten met de vraag: *‘Wat is uw geslacht?’*. Dit is een categorische variabele die in de dataset ‘gender’ heet met de volgende antwoordopties:

1: Man

2: Vrouw

3: Anders, namelijk

Omdat de laatste antwoordoptie slechts 2 respondenten betreft, is deze eruit gefilterd en zal er enkel worden gekeken naar mannen en vrouwen in het onderzoek.

Politieke interesse

Deze controlevariabele is een ordinale variabele die de mate van politieke interesse aangeeft. De vraag uit de dataset luidt als volgt: *‘Bent u zeer geïnteresseerd in politieke onderwerpen, tamelijk geïnteresseerd of niet geïnteresseerd?’*. De antwoordcategorieën zijn:

1: Erg geïnteresseerd

2: Tamelijk geïnteresseerd

3: Niet geïnteresseerd

Leeftijd

De variabele leeftijd is afgeleid van de vraag: *‘Wat is uw geboortedatum?’*. Deze is omgerekend naar de leeftijd op de dag van de verkiezing (17 maart 2021). De antwoordmogelijkheden hebben elk een verschillend leeftijdsinterval. In het onderzoek zal het worden aangenomen als een continue variabele.

1: 18-20 jaar

2: 21-25 jaar

3: 26-30 jaar

4: 31-35 jaar

5: 36-40 jaar

6: 41-46 jaar

7: 46-50 jaar

8: 51-55 jaar

9: 56-60 jaar

10: 61-66 jaar

11: 67+ jaar

3.4 Analyse opzet

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag in hoeverre migratieachtergrond een rol speelt bij het verklaren van onconventionele politieke participatie en wat daarbij de rol is van politieke representatie, zal er gebruik worden gemaakt van een logistische regressie. Dit omdat de afhankelijke variabele, onconventionele politieke participatie een dichotome variabele is. Eerst zullen de univariate en bivariate statistieken worden bekeken om inzicht te krijgen in de data. Met het bekijken van de univariate statistieken kunnen de verdelingen van variabelen worden beschreven en wordt er inzicht gecreëerd in eventuele uitschieters of scheve verdelingen. Daarnaast wordt hiermee ook gecontroleerd op fouten of missende waarden. De missende waarden zullen uit de analyse worden verwijderd, omdat deze kunnen leiden tot vertekende resultaten en ongelijke steekproefgroottes bij de variabelen. Voor de bivariate correlaties wordt er gekeken naar verschillende associatiematen voor het analyseren van relaties tussen variabelen. Hiermee kan er inzicht worden gecreëerd in de sterkte en samenhang tussen variabelen en kan er gecontroleerd worden op multicollineariteit (te sterke samenhang tussen variabelen).

Na het bekijken van de univariate en bivariate statistieken, zal de analyse worden uitgevoerd. Dit zal worden gedaan aan de hand van verschillende modelschattingen. In model 1 zullen eerst alleen de afhankelijke variabele (onconventionele politieke participatie) en de controlevariabelen in het model worden opgenomen. Dit model geeft inzicht in de onafhankelijke effecten van leeftijd, geslacht en politieke interesse.

Model 2 voegt alle dichotome variabelen voor migratieachtergrond toe, naast de controlevariabelen. In model 2 wordt de eerste hypothese getoetst, die stelt dat individuen met een migratieachtergrond een grotere kans hebben om te participeren op onconventioneel vlak dan individuen zonder migratieachtergrond. Hiermee kan de directe invloed van migratieachtergrond op onconventionele politieke participatie worden bekeken. Ook zal hypothese 2 in dit model worden getoetst, aangezien hier ook het directe effect van migratieachtergrond op onconventionele participatie wordt bekeken. Deze hypothese maakt onderscheid in het verschil in onconventionele politieke participatie tussen de eerste en tweede generatie. Aangezien de dataset gebruikmaakt van Nederlandse individuen als referentiegroep, kan het verschil tussen de twee generaties niet direct uit het model worden afgeleid. Daarom zullen de betrouwbaarheidsintervallen van zowel de eerste als tweede generatie en een westerse en niet-westerse migratieachtergrond met elkaar worden vergeleken om te bepalen of er sprake is van een significant verschil in onconventionele politieke participatie.

In model 3 zal de moderator politieke representatie worden toegevoegd aan het model, waarbij er onderzocht zal worden of politieke representatie een direct effect heeft op onconventionele

politieke participatie, naast migratieachtergrond. Hierbij is de variabele politieke representatie gecentreerd, om een betere interpretatie te kunnen doen over deze variabele en multicollineariteit te voorkomen. De bijbehorende hypothese die in dit model zal worden getoetst is hypothese 3, die stelt dat individuen die zich minder politiek gerepresenteerd voelen, een grotere kans hebben om deel te nemen aan onconventionele vormen van politieke participatie.

In model 4 worden de interactietermen aan het model toegevoegd. In dit model zal worden gekeken naar de laatste hypothese, die stelt dat het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie deels wordt verklaard doordat individuen zich minder politiek gerepresenteerd voelen. Deze hypothese veronderstelt een moderatie-effect, wat inhoudt dat de verschillen in participatie tussen groepen kunnen toe- of afnemen afhankelijk van het niveau van ervaren politieke representatie. Door de interactietermen op te nemen tussen migratieachtergrond en politieke representatie, wordt nagegaan of politieke representatie het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie versterkt, verzwakt of mogelijk neutraliseert. Om een betere interpretatie te kunnen doen over de resultaten en de hypothesen, zijn er kansen uitgerekend aan de hand van de log-odds. Dit is gedaan met behulp van Excel, omdat dit een nauwkeurig programma is dat minder gevoelig is voor rekenfouten.

Modelevaluatie

Na het schatten van de modellen is er geëvalueerd over hoe goed de modellen bij de data passen. Hiervoor is gekeken naar de likelihood-ratio toets, die de modellen vergelijkt en of het toevoegen van extra voorspellingen het model significant verbetert. De toets is gebaseerd op de Chi-kwadraatverdeling, met het verschil in parameters tussen de modellen (k) als het aantal vrijheidsgraden. De likelihood-ratio toets maakt gebruik van $-2LL$, ook wel de deviance, die kijkt naar hoe slecht het model bij de data past. Voor de model fit is ook nog gekeken naar de classificatietabel, die het verschil bekijkt tussen het aantal voorspelde en geobserveerde waarden. Hierbij is gekeken naar de Hosmer-Lemeshow toets, die het verschil tussen de geobserveerde en geschatte aantallen in groepen toetst.

Voor de modelassumpties bij een logistische regressie is er gekeken naar onafhankelijke waarnemingen en multicollineariteit. Multicollineariteit, een te sterke samenhang tussen de variabelen is gecontroleerd aan de hand van VIF-scores, waarbij een VIF-score groter dan 4 een te sterke samenhang tussen de variabelen impliceert. Verder zal er worden gekeken naar leveragewaarden, om te kijken wat invloedrijke waarden zijn en daarnaast ook naar de DFBETA. Deze laat zien hoeveel de waarde van een regressiecoëfficiënt verandert als één waarneming wordt weggelaten uit de analyse. Naar aanleiding van deze analyse zal het eindmodel mogelijk opnieuw worden geschat.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek besproken. In Bijlage 2 en 3 is een toelichting op de analyses, assumptietoetsing, uitbijters en multicollineariteit te vinden.

4.1 Beschrijvende statistieken

4.1.1 Univariate analyse

In Tabel 1 worden de beschrijvende statistieken van de variabelen uit het onderzoeksmodel gepresenteerd. De dataset van het betreffende onderzoek bevat 1508 respondenten. Wat betreft de afhankelijke variabele onconventionele politieke participatie, heeft 7.8% deelgenomen aan onconventionele politieke participatie, terwijl een meerderheid van 92.2% aangeeft dat niet te hebben gedaan.

Wanneer er wordt gekeken naar de dummyvariabelen voor migratieachtergrond, kan worden gesteld dat de meerderheid van de respondenten Nederlands is. Voor individuen met een eerste generatie migratieachtergrond, zowel de westerse als niet-westers, bedraagt het percentage 4%. Het percentage autochtone Nederlanders bedraagt hier 96%. Deze percentages zijn hetzelfde voor individuen met een tweede generatie, westerse migratieachtergrond. De standaarddeviatie is voor deze variabele iets groter ($SD=0.24$) dan voor de eerste generatie, maar dit is nog steeds vrij laag. Het percentage deelnemers met een tweede generatie niet-westerse migratieachtergrond is 2.6%. Ook hier is de meerderheid van Nederlandse afkomst (97.4%). De standaarddeviatie voor deze variabele is 0.16, wat duidt op een minimale spreiding. Voor deze groep is het mogelijk lastig om uitspraken te kunnen doen, omdat het percentage van 2.6% aangeeft dat er nauwelijks respondenten van deze groep aanwezig zijn in de steekproef. Voor politieke representatie is er een gemiddelde gevonden van 2.79 ($SD=0.96$). Dit houdt in dat merendeel van de respondenten aangeeft zich niet over- of ondervertegenwoordigd te voelen op basis van kleur. De standaarddeviatie van 0.29 duidt op een vrij kleine spreiding in de antwoorden. In de dataset werden enkel mannen en vrouwen meegenomen in de analyse, omdat de antwoordcategorie 'anders' slechts twee gevallen bevatte. Wanneer deze categorie niet wordt meegenomen, komt er een gemiddelde van 1.52 ($SD=0.5$) uit. Dit duidt op een meerderheid van de vrouwen in de dataset, waarbij 51.5% zich als vrouw identificeert (776 respondenten) en 48.5% als man (732 respondenten).

De controlevariabele leeftijd heeft een gemiddelde van 8.2. Dit houdt in dat de gemiddelde leeftijd van de respondenten tussen de 51 en 55 jaar oud is. Verder is het percentage met de leeftijd tussen 18-20 jaar heel klein (1.8%) en het percentage 61-66 jarigen relatief groot (13.2%). Dit kan zorgen voor een kleine invloed van mensen tussen 18-20 jaar in de analyse, waardoor effecten van leeftijd mogelijk onderschat worden in de analyse. In de populatie is het percentage 18-20 jarigen in

2021 ongeveer 3.8%, wat een iets hoger percentage is dan in de getrokken steekproef. Het percentage 61-66 jarigen in de populatie bedraagt 7.5%, wat lager is dan het percentage in de steekproef (CBS, z.d.). De standaarddeviatie (SD=3.02) duidt op een vrij grote spreiding in de leeftijdscategorieën. Voor de derde controlevariabele, politieke interesse is er een gemiddelde van 2.02. Dit duidt op een redelijke politieke interesse van de meerderheid van de respondenten (59%). Verder blijkt 19.6% heel geïnteresseerd te zijn in de politiek en 21.5% niet geïnteresseerd te zijn.

Tabel 1. Beschrijvende statistieken van de variabelen uit het onderzoeksmodel

<i>Variabele</i>	<i>Gemiddelde (standaard deviatie)</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>N (totaal)</i>
Onconventionele participatie (0= nee, 1 = ja)	92.2% niet, 7.8% wel (0.27)	0.00	1.00	1508
Eerste generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	96% niet, 4% wel (0.20)	0.00	1.00	1508
Eerste generatie, niet-westers (0 = Nee, 1 = Ja)	96% niet, 4% wel (0.20)	0.00	1.00	1508
Tweede generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	96% niet, 4% wel (0.24)	0.00	1.00	1508
Tweede generatie, niet-westers (0 = Nee, 1 = Ja)	97.4% niet, 2.6% wel (0.16)	0.00	1.00	1508
Politieke representatie	2.79 (0.96)	1	5	1508
Geslacht (1 = man, 2 = vrouw)	48.5% man, 51.5% vrouw (0.5)	1	2	1508
Leeftijd	8.2 (3.03)	1	11	1508
Politieke interesse	2.02 (0.64)	1	3	1508

4.1.2 Bivariate analyse

Bij de bivariate analyse zal er een poging worden gedaan om inzicht te krijgen in de samenhang tussen alle variabelen die zijn opgenomen in de analyse. In Tabel 2 zijn de associaties tussen de variabelen weergegeven. Voor relaties tussen twee categorische variabelen is gebruik gemaakt van kruistabellen met Chi-kwadraat toetsen en bijbehorende Cramer's V waarden. Dit is van toepassing voor onconventionele participatie, de dummyvariabelen voor migratieachtergrond, geslacht en politieke representatie met alle andere variabelen in het model. Voor associaties met leeftijd, afhankelijk van de meetniveaus van de andere variabelen, is gekozen voor t-toetsen, Pearson-correlaties of ANOVA

met bijbehorende R-waarde. In Bijlage 2 is de volledige analyse van alle associatiematen te vinden.

Uit tabel 2 kan worden afgeleid dat de meeste associatiematen een zwakke relatie aantonen, maar wel significant zijn. Zo is er een positief zwakke associatie gevonden tussen onconventionele politieke participatie en een eerste generatie westerse migratieachtergrond ($r=0.06$; $p<0.05$). Dit verband is significant, wat inhoudt dat er een zwak positief verband is tussen individuen met een eerste generatie westerse migratieachtergrond en hun onconventionele politieke participatie. Dit is in lijn met de eerste hypothese die stelt dat individuen met een migratieachtergrond een grotere kans hebben om te participeren dan individuen zonder migratieachtergrond.

Voor individuen van zowel de eerste als tweede generatie met een niet-westerse migratieachtergrond, is er een zwak positief verband gevonden met politieke representatie. Voor de eerste generatie is dit verband sterker ($r=0.27$; $p<0.01$) dan de tweede generatie ($r=0.15$; $p<0.01$), wat inhoudt dat de eerste generatie met een niet-westerse migratieachtergrond zich sterker vertegenwoordigtde vergeleken met de tweede generatie met een niet-westerse migratieachtergrond. Dit is, ondanks een klein verschil, in lijn met de theorie, die stelt dat de tweede generatie zich over het algemeen minder vertegenwoordigt voelt in de politiek (Dagevos et al., 2024). Wanneer er wordt gekeken naar de eerste en tweede generatie met een westerse migratieachtergrond, is er voor beiden een zwakke relatie te vinden, die niet significant is ($r=0.07$ voor de eerste generatie en $r=0.04$ voor de tweede generatie). Dit suggereert dat er voor respondenten met een westerse migratieachtergrond geen duidelijk onderscheid kan worden gemaakt in hun onconventionele politieke participatie ten opzichte van respondenten zonder migratieachtergrond.

Voor politieke representatie en onconventionele politieke participatie is er ook een zwak positief verband gevonden ($r=0.14$; $p<0.01$). Ook dit verband is significant, wat suggereert dat individuen die zich sterker vertegenwoordigd voelen op basis van kleur, vaker deelnemen aan onconventionele activiteiten. Deze bevinding is niet in lijn met hypothese 3, die stelt dat een lage mate van politieke vertegenwoordiging leidt tot een kans op meer onconventionele participatie.

Tabel 2: Associatiematen van alle variabelen die zijn opgenomen in de analyse

	Onconventionele participatie (0 = Nee, 1= Ja)	Eerste generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	Eerste generatie, niet- westers (0 = Nee, 1 = Ja)	Tweede generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	Tweede generatie, niet- westers (0 = Nee, 1 = Ja)	Politieke representatie	Geslacht (1 = man, 2 = vrouw)	Leeftijd	Politieke interesse
Onconventionele participatie (0=nee, 1= ja)	-								
Eerste generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.06c*	-							
Eerste generatie, niet-westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.02c	0.08c**	-						
Tweede generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.04c								
Tweede generatie, niet- westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.05c								
Politieke representatie	0.14c**	0.07c	0.27c**	0.04c	0.15c**	-			

*significant bij $p < 0.05$; **significant bij $p < 0.01$; tweezijdige toets

a=Pearsons correlatie, c=Cramer's V

4.2 Modevaluatie

4.2.1 Assumptietoetsing

Bij dit onderzoeksmodel is een logistische regressieanalyse uitgevoerd, aangezien de uitkomstvariabele onconventionele politieke participatie een binaire variabele is. Bij deze analyse wordt er enkel gekeken naar de assumptie onafhankelijke waarnemingen, wat betekent dat de steekproef aselect is getrokken. Dat wil zeggen dat deelnemers willekeurig zijn geselecteerd en dat er bijvoorbeeld geen mensen zijn gekozen uit de populatie. Het trekken van een niet-aselecte steekproef kan gevolgen hebben voor het generaliseren van conclusies die worden getrokken.

De steekproef voor de DPES is getrokken door middel van een tweetrapssteekproef. Hierbij zijn in de eerste stap willekeurig gemeenten geselecteerd en is er in de tweede stap vooraf vastgesteld aantal personen per gemeente willekeurig getrokken uit de BRP. De stappen die zijn genomen zijn aselect, hoewel beide stappen wel willekeurig getrokken moeten zijn. Verder is er een gericht op een specifieke populatie, namelijk individuen van 18 jaar of ouder, met een Nederlandse afkomst en woonachtig in Nederland. Dit impliceert echter niet dat de steekproef niet aselect is, maar dat de generaliseerbaarheid van de resultaten daarmee enkel geldt voor deze populatie.

4.2.2 Modelfit

Voor dit onderzoek worden vier modellen geanalyseerd. Deze modellen worden beoordeeld aan de hand van de fit van het model. Voor de beoordeling van de fit wordt gekeken naar de likelihood-ratio toets, die de modellen vergelijkt en of het toevoegen van extra predictoren het model significant verbeterd. Deze toets is gebaseerd op de Chi-kwadraat verdeling, met het verschil in aantal parameters tussen de modellen (k) als aantal vrijheidsgraden. De likelihood-ratio toets maakt gebruik van $-2LL$, een maat die kijkt naar hoe slecht het model is. Voor de modelfit wordt er ook gekeken naar de classificatietabel, die het verschil bekijkt tussen het aantal voorspelde en geobserveerde waarden. Verder wordt er nog gekeken naar de Hosmer-Lemeshow toets, waarbij het verschil tussen de geobserveerde en geschatte aantallen in groepen wordt getoetst. Model 1, met alleen de controlevariabelen laat een deviance waarde van 792.73 zien met een bijbehorende chi-kwadraattoets van 30.14 ($df=3; p<0.001$). Verder bedraagt de Hosmer-Lemeshow waarde 6.14 ($p=0.63$).

In model 2, waar de dummyvariabelen voor migratieachtergrond zijn toegevoegd, is een afname van de deviance te zien. Deze waarde is hier gedaald naar 784.03, wat een kleine daling is. De Chi-kwadraatwaarde is nu 8.70 ($df=4; p=0.07$). De afname in deviance kan komen door het toevoegen van migratieachtergrond aan het model, maar deze bijdrage is slechts beperkt en ook niet significant. Verder is er een Hosmer Lemeshow waarde van 9.04 ($p=0.34$). De niet-significante p-waarde toont aan dat er niet voldoende bewijs is voor een slechte fit van het model.

In model 3, het model met de moderatorvariabele politieke representatie, bedraagt de deviance 770.27 en is er een chi-kwadraatwaarde van 13.76 ($df=1$; $p<0.001$). Dit suggereert dat het toevoegen van politieke representatie een significante bijdrage levert aan het model ten opzichte van model 2. De Hosmer Lemeshow waarde in dit model bedraagt 6.20 met een p-waarde van 0.63. Deze p-waarde is ook niet significant, wat inhoudt dat er niet voldoende bewijs is voor een slechte fit van model 3.

In het laatste model, model 4, is de deviance gedaald naar 769.22 en bedraagt de chi-kwadraatwaarde 1.06 ($df=4$; $p=0.90$). Dit impliceert dat de interactietermen niet tot nauwelijks een bijdrage leveren aan een verbetering van het model. Dit houdt in dat de interactie tussen migratieachtergrond en politieke representatie geen betekenisvolle invloed heeft op de kans op onconventionele participatie. De Hosmer-Lemeshow toets in model 4 heeft een waarde van 6.13 met een p-waarde van 0.63, wat wederom duidt op onvoldoende bewijs voor een slechte fit van model 4.

4.2.3 Uitbijters

Om de invloed van afzonderlijke gevallen op de analyse te bekijken, is er voor model 4 gekeken naar de leverage waarden. Hiermee kunnen mogelijke uitbijters worden gedetecteerd. Voor model 4 is een drempelwaarde van 0.028 gehanteerd, die gebaseerd is op de leverage formule. In Bijlage 3 is een uitgebreide beschrijving te vinden van de analyses.

Uit de analyse is gebleken dat 88 waarnemingen (6%) een leverage waarde boven de drempelwaarde van 0.028 hebben. De overige 94% blijft onder de drempelwaarde, wat impliceert dat het overgrote deel van de observaties weinig invloed uitoefent op het model. Voor de DFBETA scores, is er een drempelwaarde genomen van 0.05, gebaseerd op de formule voor uitbijters bij DFBETA. Er is gekozen om model 4 opnieuw te schatten zonder de uitbijters in het model. In totaal zijn er 40 observaties uit het model gehaald, die als uitbijter beschouwd worden. Omdat de geschatte hellingen en standaardfouten van het model zonder uitbijters veel verschillen met model 4 in Tabel 4, is ervoor gekozen om vooralsnog de conclusies en hypothesen te baseren op model 4 in Tabel 4. Het model zonder uitbijters lijkt instabiel, waardoor het interpreteren en het trekken van conclusies op basis van dit model risicovol kan zijn.

4.2.4 Multicollineariteit

Multicollineariteit kan optreden wanneer twee of meer onafhankelijke variabelen in een onderzoeksmodel te sterk met elkaar samenhangen. Om multicollineariteit te controleren in deze analyse, is er gebruikgemaakt van zogenaamde VIF-scores (Bijlage 3). Wanneer een VIF-score groter is dan 4, is er sprake van multicollineariteit. Na het uitvoeren van de analyse en het controleren van VIF-scores kan worden gesteld dat de scores voor de variabelen allemaal rond de 1 liggen. Hiermee kan

gesteld worden dat de VIF-waarden in model 4 allemaal lager dan 4 zijn en dus geen sprake is van multicollineariteit.

4.3 Hypothesetoetsing

Om uitspraken te kunnen doen over de resultaten van het onderzoek, zullen de resultaten per hypothese worden besproken. Hoe de hypothesen zijn getoetst, zal in bijlage 2 uitgebreid worden toegelicht. Om een zinvolle uitspraak te kunnen doen over de hypothesen, zijn er kansen uitgerekend aan de hand van de log-odds. Na het uitvoeren van de logistische regressie en het opstellen van de regressie tabel (Tabel 4) kunnen de volgende dingen hieruit worden afgeleid.

Hypothese 1

In model 2, het model met de controlevariabelen en de dummyvariabelen voor migratieachtergrond wordt de eerste hypothese getoetst. Deze hypothese luidde als volgt: *‘Individuen met een migratieachtergrond hebben een grotere kans om meer te participeren in de politiek dan individuen zonder een migratieachtergrond.’* Model 2 (Tabel 4) laat zien dat de geschatte hellingen voor migratieachtergrond positief zijn. Enkel de tweede generatie, westers heeft een negatieve helling ($b=-0.87$; $p=0.15$). Verder suggereren de positieve hellingen bij de eerste generatie westers ($b=0.73$; $p=0.06$), eerste generatie niet-westers ($b=0.51$; $p=0.26$) en de tweede generatie niet-westers ($b=0.63$; $p=0.19$) dat deze groepen een hogere kans hebben op onconventionele politieke participatie vergeleken met individuen zonder migratieachtergrond. Als er wordt gekeken naar de p-waarden is te zien dat geen van deze hellingen significant zijn, wat betekent dat hypothese 1 niet kan worden bevestigd.

Wanneer dit wordt omgezet naar een kansberekening voor de verschillende groepen leidt dit tot de volgende resultaten. De kans dat vrouwen met een migratieachtergrond meer participeren, bedraagt 45.8%. Voor vrouwen zonder migratieachtergrond is deze kans 12.8%. Dit duidt op een positief effect van migratieachtergrond op onconventionele politieke participatie bij vrouwen. Voor mannen met een migratieachtergrond is dit effect 32.6% en voor mannen zonder migratieachtergrond een kans van 14.8%. Hoewel mannen met een migratieachtergrond ook een grotere kans op onconventionele politieke participatie hebben vergeleken met mannen zonder migratieachtergrond, is het verschil kleiner dan bij vrouwen. Deze resultaten bieden geen ondersteuning voor hypothese 1.

Hypothese 2

Hypothese 2 stelde dat individuen met een tweede generatie migratieachtergrond een grotere kans hebben op onconventionele politieke participatie dan individuen met een tweede generatie migratieachtergrond. Omdat deze hypothese niet direct in het model kan worden getoetst, omdat de referentiegroep een Nederlandse herkomstgroep betreft, is er gekeken naar

betrouwbaarheidsintervallen.

De betrouwbaarheidsintervallen van de odds-ratio's in model 2 (Tabel 3) laten zien dat de eerste generatie westerse migratieachtergrond een 95%-BHI [0.98;4.45] en dat dit voor de eerste generatie niet-westerse migratieachtergrond een 95%-BHI [0.69;4.02]. Voor de tweede generatie westerse migratieachtergrond ligt het 95%-BHI lager dan voor de eerste generatie westerse migratieachtergrond, namelijk [0.13;1.36]. De tweede generatie niet-westerse migratieachtergrond heeft een 95%-BHI [0.38;4.75].

Deze betrouwbaarheidsintervallen laten zien dat de eerste generatie (zowel met een westerse als niet-westerse migratieachtergrond), een hogere boven- en ondergrens heeft dan de tweede generatie migratieachtergrond. Dit impliceert dat de tweede generatie (westers en niet-westers) minder kans heeft op onconventionele politieke participatie dan de eerste generatie, wat niet overeenkomt met hypothese 2. Daarnaast bevatten alle intervallen de waarde 1, wat betekent dat de verschillen tussen de betrouwbaarheidsintervallen niet significant zijn. Hiermee kan hypothese 2 niet worden bevestigd.

Hypothese 3

Hypothese 3 stelt dat een lage mate van politieke representatie zorgt voor een grotere kans op meer onconventionele politieke participatie. Als er wordt gekeken naar model 3 in Tabel 4, kan worden gesteld dat dit model deze hypothese ondersteunt. Uit Tabel 4 blijkt dat politieke representatie een negatief effect heeft op onconventionele participatie ($b=-0.41$; $p=0.01$). De helling van -0.41 die hier gevonden is, is significant. Dit suggereert dat wanneer individuen zich vertegenwoordigd voelen op basis van kleur, de kans kleiner is dat zij zullen deelnemen aan onconventionele vormen van politieke participatie. Ook dit is omgezet in kansen en dat heeft geleid tot de volgende resultaten: Wanneer individuen zich 'veel te weinig' vertegenwoordigd voelen, is de kans dat zij gaan participeren 13.7%. En wanneer individuen zich 'te weinig' vertegenwoordigd voelen, daalt deze kans tot 9.8%. Dit ondersteunt de hypothese dat een lagere ervaren representatie verbonden is met een grotere kans op onconventionele politieke participatie.

Hypothese 4

Hypothese 4 stelt dat het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie gedeeltelijk wordt verklaard door politieke representatie. Politieke representatie is in deze analyse ook wel het interactie-effect, waarvan de verwachting was dat deze variabele het effect tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie zou afzwakken. De hellingen van de interactietermen van de eerste generatie westers ($b=-0.29$; $p=0.45$) en eerste generatie niet-westers ($b=-0.37$; $p=0.62$) laten zien dat er een mogelijk negatief verband is, die overeenkomt met de

hypothese. Maar gezien de niet significante p-waarden van deze hellingen, kan hypothese 4 niet worden bevestigd, wat inhoudt dat er niet voldoende bewijs is dat politieke representatie het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie afzwakt.

Controlevariabelen

Uit Tabel 4 blijken enkele effecten van de controlevariabelen. In model 2 is de variabele politieke interesse ($b=-0.85$; $p<0.01$) significant. Het negatieve effect van politieke interesse houdt in dat hoe meer iemand geïnteresseerd is in de politiek, hoe lager de kans is dat diegene zal participeren. Leeftijd is in dit model niet significant en ook in de latere modellen is deze variabele niet significant. In model 3 en 4 blijft het effect van politieke interesse significant, maar daalt het effect van $b=-0.85$ naar $b=-0.78$ in model 4. Dit houdt in dat het effect iets is gedaald nadat de variabelen migratieachtergrond en politieke representatie zijn toegevoegd, maar het effect van politieke interesse blijft aanwezig. Voor geslacht is te zien dat het effect daalt naar $b=-0.24$ in model 4, maar dit effect is niet significant. Dit houdt in dat het effect van geslacht verdwijnt wanneer de andere variabelen worden toegevoegd aan het model.

Tabel 3: Resultaten van een betrouwbaarheidsintervallen bij model 2 van de dummyvariabelen voor migratieachtergrond

	Ondergrens	Bovengrens
Eerste generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.98	4.45
Eerste generatie, niet-westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.69	4.02
Tweede generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)	0.13	1.36
Tweede generatie, niet-westers	0.74	4.75

Tabel 4: Resultaten van een logistische regressieanalyse met onconventionele politieke participatie als afhankelijke variabele, migratieachtergrond als onafhankelijke en politieke representatie als modererende variabele

	Model 1 (SE)	Odds - ratio	Model 2 (SE)	Odds- ratio	Model 3 (SE)	Odds - ratio	Model 4 (SE)	Odds - ratio	VIF
Constant	- 1.05*(0.46)	0.35	- 1.19*(0.48)	0.31	- 1.21*(0.48)	0.30	- 1.23*(0.48)	0.29	
Geslacht (0=vrouw, 1=man)	0.34(0.20)	1.41	0.34(0.21)	1.41	0.23(0.21)	1.26	0.24(0.21)	1.27	
Leeftijd	- 0.04(0.03)	0.96	-0.03(0.03)	0.97	-0.03(0.03)	0.97	-0.03(0.03)	0.97	
Politieke interesse	- 0.86**(0.16)	0.43	- 0.85**(0.17)	0.43	- 0.78**(0.17)	0.46	- 0.78**(0.17)	0.46	
Eerste generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)			0.73(0.39)	2.08	0.74(0.39)	2.10	0.64(0.45)	1.89	1
Eerste generatie, niet-westers (0 = Nee, 1 = Ja)			0.51(0.45)	1.66	0.71(0.46)	1.19	-0.23(0.78)	0.80	1
Tweede generatie, westers (0 = Nee, 1 = Ja)			-0.87(0.6)	0.42	-0.88(0.60)	0.42	-0.83(0.61)	0.44	1
Tweede generatie, niet-westers (0 = Nee, 1 = Ja)			0.63(0.48)	0.74	0.48(0.48)	1.62	0.55(0.53)	1.74	1
Politieke representatie *					- 0.41**(0.11)	0.67	- 0.38*(0.13)	0.68	1.03
polrep*1e gen westers							-0.29(0.45)	0.75	1
polrep*1e gen niet-westers							-0.37(0.62)	0.69	1.01
polrep*2e gen westers							0.24(0.64)	1.27	1.01
polrep*2e gen niet-westers							0.09(0.45)	1.09	1
Deviance	792.73		784.03		770.27		769.22		
Chi-Kwadraattoets	30.14**		8.70		13.76**		1.06		
Hosmer Lemeshow	6.14	0.63	9.04	0.34	6.20	0.63	6.13	0.63	
N	1508		1508		1508		1508		

*significant bij $p < 0.05$, **significant bij $p < 0.01$; *variabele is gecentreerd

5. Conclusie en discussie

In deze paragraaf zal antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag en zal er een conclusie worden getrokken over het onderzoek. Verder zullen er een aantal aspecten van het onderzoek ter discussie worden gesteld, waarna er aanbevelingen zullen volgen voor eventueel vervolgonderzoek en de praktijk.

5.1 Bevindingen

In dit onderzoek is aandacht besteed aan de onderzoeksvraag: *‘In hoeverre speelt migratieachtergrond een rol in het verklaren van politieke participatie? Wat is de rol van politieke representatie?’* Er is onderzoek gedaan naar deze probleemstelling, om inzicht te krijgen in de bestaande participatiekloof voor individuen met een migratieachtergrond in Nederland. Met dit inzicht kunnen structurele mechanismen blootgelegd worden, die mogelijk de onconventionele politieke participatie van burgers belemmeren. Daarnaast is gekeken hoe politieke representatie een rol speelt bij dit verband, omdat dit kan zorgen voor meer of minder participatie. Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag, zijn er hypothesen opgesteld.

De eerste hypothese stelde dat individuen met een migratieachtergrond een grotere kans hebben om meer te participeren in de politiek dan individuen zonder migratieachtergrond. De resultaten tonen aan dat de eerste generatie (westers en niet-westers) en de tweede generatie niet-westers een grotere kans hebben op onconventionele politieke participatie dan individuen zonder migratieachtergrond, maar dit is voor de tweede generatie (westers) niet van toepassing. Hiermee is de eerste hypothese niet ondersteund.

Deze uitkomst komt niet overeen met de theorie, die stelde dat individuen met een migratieachtergrond meer zouden deelnemen aan onconventionele activiteiten wanneer men in een hechte gemeenschap leeft (Berger et al., 2001). Ook is er geen overtuigend bewijs gevonden voor de theorie van Schildkraut (2005) en Simonsen (2017), die stelden dat een versterkt gemeenschapsgevoel bij etnische groepen een motiverende factor is voor onconventionele politieke participatie.

De tweede hypothese stelde dat individuen met een tweede generatie migratieachtergrond een grotere kans hebben om meer te participeren in de politiek dan individuen met een eerste generatie migratieachtergrond. De resultaten van de betrouwbaarheidsintervallen tonen een omgekeerd resultaat aan: de eerste generatie, zowel met een westerse als niet-westerse migratieachtergrond hebben een hogere kans om deel te nemen aan onconventionele politieke activiteiten dan individuen met een tweede generatie migratieachtergrond. Daarnaast toonden de betrouwbaarheidsintervallen ook geen significant resultaat aan, waarmee er ook geen ondersteuning is gevonden voor de tweede hypothese.

Dit resultaat is niet in lijn met de theoretische verwachtingen, die stelde dat individuen van de tweede generatie migratieachtergrond een actieve rol hebben in onconventionele politieke participatie ten opzichte van de eerste generatie migranten (Bloemraad & Trost, 2008). Ook tonen de resultaten geen bewijs voor het 'civic voluntarism model' van Verba et al. (1995), waarbij de tweede generatie door middel van een betere taalvaardigheid, toegang tot netwerken en betere kennis van het politieke systeem anderen kunnen oproepen om te participeren op onconventioneel vlak (Bloemraad & Trost, 2008).

Uit de conclusies over de eerste twee hypothesen kan worden geconcludeerd dat beide resultaten niet overeenkomen met de theorie, wat impliceert dat er andere mogelijke factoren zijn die een rol spelen bij de participatie van individuen met een migratieachtergrond in Nederland. Het jaar waarin het onderzoek is afgenomen (2021), was een jaar met een aantal politieke ontwikkelingen en spanningen, wat mogelijk invloed zou kunnen hebben op de algehele participatie van burgers. Zo is Kabinet-Rutte III afgetreden als gevolg van de toeslagenaffaire, waarbij duizenden gezinnen beschuldigd werden van belastingfraude. Daarbij werden individuen met een dubbele nationaliteit extra gecontroleerd, omdat de Belastingdienst deze groep als kenmerk gebruikte om te bepalen of een individu een risicoprofiel had voor fraude (NOS op 3, 2021). Individen met een dubbele nationaliteit kwamen daardoor sneller op een lijst van mogelijke frauders, waardoor zij ten onrechte werden beschuldigd (Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, 2020). Individen die onterecht beschuldigd worden, kunnen het gevoel hebben niet eerlijk behandeld te worden door de overheid, waardoor het vertrouwen in de overheid afneemt. Als gevolg hiervan kunnen zij ervoor kiezen om zich terugtrekken uit de politiek, omdat een gevoel van een oneerlijke behandeling en individuele discriminatie belemmerend kan werken voor de onconventionele politieke participatie (Schildkraut, 2005).

Een andere factor die een mogelijke rol heeft gespeeld in de onconventionele participatie van burgers, is de coronacrisis. De coronacrisis heeft er onder andere voor gezorgd dat samenscholing tijdelijk verboden werd, er in januari 2021 een avondklok werd ingesteld en de lockdown in februari verlengd werd (Rijksoverheid, 2021). Dit heeft de vrijheid van burgers beperkt, waardoor zij niet konden deelnemen aan onconventionele activiteiten, zoals demonstraties of protestacties. Het is niet onwaarschijnlijk dat alle burgers hierdoor minder participeerden op onconventioneel gebied, maar voor individuen met een migratieachtergrond zou de impact nog groter kunnen zijn. Over het algemeen is van deze groep bekend dat zij een lagere sociaaleconomische status hebben, wat voor hen zou kunnen resulteren in verminderde (financiële) hulpbronnen en toegang tot (digitale) participatiekanalen (Gielen et al., 2020; Verba et al., 1995). Hierdoor zou deze groep nog meer beperkt kunnen worden in hun onconventionele politieke participatie vergeleken met individuen zonder migratieachtergrond. Deze actualiteiten die in 2021 van toepassing waren, kunnen invloed hebben

gehad op het participatiegedrag van burgers, wat mogelijk gevolgen heeft gehad voor de resultaten van dit onderzoek.

Hypothese 3 stelde dat individuen die zich minder gerepresenteerd voelen een grotere kans hebben om deel te nemen aan onconventionele politieke participatie. De resultaten in de analyse tonen aan dat individuen die zich (veel) te weinig gerepresenteerd voelen, een grotere kans hebben om te participeren. En wanneer de ervaren politieke representatie groot is, de kans op onconventionele politieke participatie afneemt. Hiermee kan de derde hypothese worden bevestigd. Deze resultaten komen overeen met de verwachtingen uit de theorie, waarbij Norris (2002) stelde dat wanneer burgers het gevoel hebben dat zij vertegenwoordigd worden in de politiek, zij minder snel zullen deelnemen aan onconventionele politieke participatie. Echter, wanneer individuen met een migratieachtergrond zich buitengesloten voelen en geen gevoel van erkenning hebben, stijgt de kans dat zij deel zullen nemen aan onconventionele politieke participatie (Verkuyten & Martinovic, 2015).

De laatste hypothese ging over de rol van politieke representatie en stelde dat het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie deels wordt verklaard doordat individuen met een migratieachtergrond zich minder politiek gerepresenteerd voelen. In dit onderzoek is er een negatief verband gevonden voor de eerste generatie migratieachtergrond (westers en niet-westers) met politieke representatie, maar dit resultaat was niet significant. Hoewel de literatuur onderbouwde dat een lage mate van vertegenwoordiging kan leiden tot meer onconventionele politieke participatie (Verkuyten & Martinovic, 2015), waarbij vooral de tweede generatie zich vaker wendt tot deze alternatieve vorm van politieke participatie (Dagevos et al., 2024), kan deze hypothese in dit onderzoek niet worden bevestigd.

Dit zou mogelijk kunnen komen doordat er andere of meerdere factoren zijn die een rol spelen in het verklaren van participatie bij individuen met een migratieachtergrond. Zo zou het opleidingsniveau bijvoorbeeld een rol kunnen spelen bij de onconventionele politieke participatie (Bovens & Wille, 2010). Hierbij zouden lager opgeleiden minder vertrouwen hebben in de politiek, terwijl hoger opgeleiden vaak positiever zijn tegenover de politiek. Ook is sociale identificatie van belang bij het verklaren van onconventionele politieke participatie, waarbij sociale netwerken een versterkende factor zijn voor onconventionele politieke participatie (Kranendonk & Vermeulen, 2018).

Nu er antwoord is gegeven op de hypothesen, kan de volgende conclusie worden getrokken en het antwoord op de onderzoeksvraag worden gegeven, die als volgt luidt: Na het uitvoeren van statistische analyses blijkt dat migratieachtergrond een beperkte rol heeft bij het verklaren van onconventionele politieke participatie. De resultaten tonen aan dat individuen met een eerste generatie migratieachtergrond meer participeren dan individuen zonder migratieachtergrond, maar dit geldt niet voor individuen met een tweede generatie migratieachtergrond. Wel is gebleken dat hoe minder een individu zich vertegenwoordigd voelt in de politiek, hoe groter de kans is dat hij of zij zal

deelnemen aan onconventionele activiteiten. Verder is er niet voldoende bewijs dat politieke representatie invloed heeft op de relatie tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie. Kortom, het hebben van een migratieachtergrond heeft slechts een kleine invloed op de onconventionele politieke participatie. Daarnaast, wanneer iemand zich onvoldoende vertegenwoordigd voelt in de politiek, zal diegene eerder deelnemen aan informele participatie, zoals het deelnemen aan demonstraties of actiegroepen.

5.2 Discussie

Onderzoek naar onconventionele politieke participatie in Nederland is van belang voor een gezonde democratie, omdat participatieverschillen kunnen leiden tot gevoelens van uitsluiting of een verminderd gevoel van vertegenwoordiging. Dit kan een risico vormen voor de Nederlandse democratie, waarbij groepen systematisch niet deelnemen aan de politiek en legitimiteit onder druk komt te staan. Door te focussen op onconventionele politieke participatie bij individuen met een migratieachtergrond, wordt een vorm van politieke participatie besproken, die in de bestaande literatuur nog onderbelicht is.

Daarnaast is het onderzoek relevant, omdat het onderscheid maakt tussen individuen met een eerste en tweede generatie migratieachtergrond. Met dit onderscheid kan een genuanceerder beeld worden gecreëerd over het participatiegedrag van burgers met een migratieachtergrond. Een genuanceerder beeld is van belang, omdat politieke partijen, maar ook maatschappelijke organisaties gericht kunnen inspelen op de behoeften en obstakels van elke leeftijdsgroep. Hiermee kan een beleid worden gevormd en interventies worden bedacht die de participatie van zowel de eerste als tweede generatie kan bevorderen.

Echter, hebben de resultaten van het onderzoek aangetoond dat het hebben van een migratieachtergrond een beperkte rol heeft bij het verklaren van onconventionele politieke participatie. Wel is gebleken uit dit onderzoek, dat de mate van politieke representatie een grotere rol speelt bij het verklaren van onconventionele politieke participatie. Deze inzichten tonen aan dat een gebrek aan politieke representatie mogelijk een belangrijkere voorspeller is voor onconventionele politieke participatie en de bestaande participatiekloof tussen burgers. Voor beleidsmakers en maatschappelijke organisaties is het daarom van belang dat zij zich richten op het creëren van een inclusief beleid, waarin burgers zich vertegenwoordigd en betrokken voelen. Hiermee kan de participatiekloof tussen burgers mogelijk worden verminderd en wordt er mogelijk bijgedragen aan een inclusiever politiek systeem.

Hoewel het onderzoek relevant is voor de hedendaagse politieke en maatschappelijke vraagstukken, zijn er ook een aantal aspecten van het onderzoek waarvoor de toekomst mogelijk nog aandacht aan besteed kan worden. Zo is er voor de afhankelijke variabele in het onderzoek een lage

Cronbach's Alpha gevonden ($CA = 0.41$), wat duidt op een lage consistentie tussen de variabelen die onconventionele participatie meten. Dit zou mogelijk kunnen door de beperkte operationalisatie van politieke participatie, omdat andere vormen van onconventionele participatie, zoals bijvoorbeeld online invloed uitoefenen of het tekenen van petities, niet zijn meegenomen. Deze lage mate van consistentie zou gevolgen kunnen hebben voor de validiteit van het onderzoek, wat inhoudt dat onconventionele participatie niet volledig meet wat het zou moeten meten. Het onderzoek geeft mogelijk geen volledig beeld over de onconventionele politieke participatie van de respondenten.

Daarnaast is het aantal jongeren wat heeft deelgenomen aan dit onderzoek, vrij laag vergeleken met het percentage ouderen. Dit kan er voor zorgen dat er sprake is van onderschatting voor deze leeftijdsgroepen. Het aandeel ouderen was veel groter, wat mogelijk vertekende uitkomsten kan geven. Dit kan gevolgen hebben voor interpretaties over de resultaten, met name voor de individuen met een tweede generatie migratieachtergrond. Deze groep is in de steekproef ondervertegenwoordigd, waardoor de conclusies over deze groep mogelijk minder representatief en betrouwbaar zijn. Hoewel er in de analyse rekening is gehouden met uitbijters en deze ook zijn verwijderd om de invloed van deze uitbijters te verkleinen, lijkt model 4 zonder uitbijters instabiel. De variabelen voor migratieachtergrond laten negatieve coëfficiënten zien, wat een groot verschil is met de coëfficiënten van deze variabelen in model 4 (Tabel 4). Ook zijn de variabelen in dit model niet significant, wat impliceert dat ze geen betrouwbaar effect hebben. Daarbij is de grootte van standaardfouten van deze variabelen sterk toegenomen. Een grote standaardfout betekent dat het model moeite heeft om een precieze schatting te maken, die overeenkomt met de werkelijkheid. Er is voor uitbijters gekeken of er mogelijk typfouten zijn gemaakt of dat zij mogelijk willekeurige antwoorden hebben ingevuld, maar dit was niet het geval. Het model lijkt dus moeite te hebben om een betrouwbare schatting te maken voor de variabelen.

5.3 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen kunnen enkele aanbevelingen voor vervolgonderzoek worden gedaan. Aangezien migratieachtergrond een beperkte rol speelt bij het verklaren van onconventionele politieke participatie, is het relevant om vervolgonderzoek te richten op de rol van politieke representatie. Er zou bijvoorbeeld onderzocht kunnen worden welke factoren een rol spelen bij de ervaren politieke representatie van burgers met een migratieachtergrond, en hoe deze ervaring verschilt ten opzichte van burgers zonder migratieachtergrond. Onderzoek hiernaar kan inzicht leveren in de mechanismen die een rol spelen achter het gevoel van politieke representatie en hoe dit wel of niet kan leiden tot onconventionele politieke participatievormen. Door daarnaast ook onderscheid te maken tussen generaties en herkomstgroepen, kunnen de uitkomsten bijdragen aan gericht beleid dat aansluit op de diverse behoeften van verschillende groepen. Deze inzichten zijn van belang voor

het verkleinen van de participatiekloof en het verbeteren van een inclusieve representatie. Bovendien is een inclusief beleid waarin men zich vertegenwoordigt van belang, omdat het de legitimiteit van beleidsbeslissingen versterkt (Dahl, 1989).

Om de betrouwbaarheid en de interne consistentie van het onderzoek te versterken, zal er een uitgebreider meetinstrument voor onconventionele participatie moeten komen. Gezien de lage Crohnbach's Alpha van deze afhankelijke variabele, zou een suggestie zijn om het uit te breiden door meer vormen van onconventionele participatie toe te voegen, zoals bijvoorbeeld online activisme, het tekenen van petitie's of directe acties in de vorm van blokkades of bezettingen. Door het uitbreiden van het meetinstrument, kan er een uitgebreider beeld van onconventionele politieke participatie worden geschetst. Dit is van belang in Nederland omdat burgers steeds vaker op alternatieve manieren hun stem laten horen. Daarnaast kan door het uitbreiden van deze variabele, is de kans groter dat de afhankelijke variabele, onconventionele participatie, overeenkomt met wat het zou moeten meten, waardoor de betrouwbaarheid van het onderzoek mogelijk toeneemt. Door meer vormen van onconventionele politieke participatie toe te voegen, kunnen items binnen de variabele mogelijk beter samenhangen en kan daarmee de Crohnbach's Alpha worden vergroot. Dit is van belang voor de betrouwbaarheid en de generaliseerbaarheid van het onderzoek.

Verder kunnen beleidsaanbevelingen voor de praktijk ook inspelen op de onconventionele politieke participatie van individuen met een migratieachtergrond. Uit de data blijkt dat jongeren over het algemeen minder deelnemen aan onconventionele activiteiten, wat nog sterker geldt voor jongeren met een migratieachtergrond. In de DPES dataset is deze groep jongeren ondervertegenwoordigd en is er een groot aandeel ouderen dat deel heeft genomen aan het onderzoek. Om jongeren te motiveren en hun stem te laten horen in de politiek, is het belangrijk dat politieke partijen en de overheid jongeren stimuleren en motiveren door middel van bijvoorbeeld campagnes. Het is hierbij van belang dat zij zich kunnen herkennen in politieke partijen of politieke figuren en het gevoel hebben dat hun politieke acties verschil kunnen maken. Door bijvoorbeeld gebruik te maken van rolmodellen zoals influencers, sportfiguren of andere individuen met een peer invloed, kunnen jongeren (met een migratieachtergrond) gemotiveerd worden om te participeren.

Omdat het onderzoek heeft aangetoond dat individuen die zich minder gerepresenteerd voelen, een grotere kans hebben om te participeren op onconventioneel vlak, is het van belang om de politieke representatie van individuen met een migratieachtergrond te verbeteren. Gebrek aan vertegenwoordiging kan leiden tot vervreemding van de politiek, wat een risico kan vormen voor de democratie. Om de vertegenwoordiging van deze groep te verbeteren, zou er bijvoorbeeld beter kunnen worden samengewerkt met religieuze organisaties, werkgroepen met individuen van verschillende etnische achtergronden, culturen en andere gemeenschappen om de representatie te verbeteren en de participatie te vergroten.

Literatuur

- Aminzade, R., & McAdam, D. (2001). Emotions and contentious politics. *Silence and voice in the study of contentious politics*, 14-50.
- Berger, M., Fennema, M., van Heelsum, A., Tillie, J., & Wolff, R. (2001). *Politieke participatie van etnische minderheden in vier steden: Een onderzoek in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgevoerd door het Instituut voor Migratie en Etnische Studies van de Universiteit van Amsterdam*. Universiteit van Amsterdam.
- Bloemraad, I., & Trost, C. (2008). It's a Family Affair: Intergenerational Mobilization in the Spring 2006 Protests. *American Behavioral Scientist*, 52(4), 507-532. <https://doi.org/10.1177/0002764208324604>
- Bovens, M., & Wille, A. (2010). The education gap in participation and its political consequences. *Acta Politica*, 45(4), 393-422.
- Brandt, M., Zandvliet, R., Kooiker, A., Smit, A. (2021). *Veldwerkverantwoording Nationaal Kiezersonderzoek 2021*. Kiezersonderzoek Nederland
- Braun, D., & Hutter, S. (2016). Political trust, extra-representational participation and the openness of political systems. *International Political Science Review*, 37(2), 151 - 165. <https://doi.org/10.1177/0192512114559108>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). *Bevolkingspiramide*. Geraadpleegd op 16 mei 2025, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingspiramide>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024). Politieke participatie van sociaaleconomische groepen.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). *Wat is het verschil tussen een westerse en niet-westerse persoon met migratieachtergrond?* Geraadpleegd op 30 juni 2025, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/faq/specifiek/wat-is-het-verschil-tussen-een-westerse-en-niet-westerse-allochtoon->
- Crowley, J. (2001). The Political Participation of Ethnic Minorities. *International Political Science Review*, 22(1), 99-121. <https://doi.org/10.1177/0192512101221006>
- Dahl, V., Abdelzadeh, A., & Sohl, S. (2016). The moderating role of political interest: Investigating involvement in institutional and non-institutional political participation among young adults in Sweden. *Politics, Culture and Socialization*, 6(1-2), 157-181. <https://doi.org/10.3224/pcs.v7i1-2.09>

- Dagevos, J., & Vermeulen, F. (Red.). (2024) *Is de politiek er voor iedereen? Een onderzoek naar ervaren representatie, institutioneel vertrouwen en politieke participatie bij personen met een migratieachtergrond*. Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Dagevos, J., & Vermeulen, F. (2024, 12 maart). *Kiezersgroepen die minder participeren krijgen politiek minder aandacht*. Sociale Vraagstukken.
- Dagevos, J. M., Iedema, J., & Spierings, N. (2024). Ervaren representatie, institutioneel vertrouwen en politieke participatie: bevindingen van kwantitatief onderzoek. In J. Dagevos & F. Vermeulen (Eds.), *Is de politiek er voor iedereen? Een onderzoek naar ervaren representatie, institutioneel vertrouwen en politieke participatie bij personen met een migratieachtergrond* (pp. 13-44).
- Dahl, R. A. (2008). *Democracy and its Critics*. Yale university press.
- Dalton, R. J. (2008). Citizenship norms and the expansion of political participation. *Political studies*, 56(1), 76-98.
- Dourleijn, J. & Dagevos, J. (2011). Vluchtelingengroepen in Nederland. Over de integratie van Afghaanse, Iraakse, Iraanse en Somalische migranten. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Dovi, S. (2006). Political representation.
- Elsinga, E. (1984). Vormen van politieke participatie in Nederland. *Mens en Maatschappij*, 59(4), 388-407.
- Fox, R. L., & Lawless, J. L. (2014). Uncovering the origins of the gender gap in political ambition. *American Political Science Review*, 108(3), 499-519.
- Gielen, W., Pouwels N., de Regt, S., van Schie S. (2020). Sociaaleconomische positie. In: M. de Mooij, D. Dieleman en S. de Regt (red.), *Jaarrapport Integratie 2020* (71–98). Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Glenn, N.D., & Grimes, M. (1968). Aging, Voting, and Political Interest. *American Sociological Review*, 33(4), 563-575. <https://doi.org/10.2307/2092441>.
- Grasso, M. (2016). Generations, Political Participation and Social Change in Western Europe. *Routledge*. <https://doi.org/10.4324/9781315684031>
- Grasso, M., & Smith, K. (2021). Gender inequalities in political participation and political engagement among young people in Europe: Are young women less politically engaged than young men?. *Politics*, 42(1), 39 - 57. <https://doi.org/10.1177/02633957211028813>.

- Isaacson, S. (2024). When do Women Take the Lead? Exploring the Intersection Between Gender Equality and Women's Environmental Political Participation from a Comparative Perspective. *International Journal of Sociology*, 54(5–6), 399–423. <https://doi.org/10.1080/00207659.2024.2384310>
- Kranendonk, M., & Vermeulen, F. (2018). Group identity, group networks, and political participation: Moroccan and Turkish immigrants in the Netherlands. *Acta Politica*, 54(4), 625 - 666. <https://doi.org/10.1057/s41269-018-0094-0>.
- Melo, D., & Stockemer, D. (2014). Age and political participation in Germany, France and the UK: A comparative analysis. *Comparative European Politics*, 12(1), 33-53. <https://doi.org/10.1057/CEP.2012.31>.
- Michener, G., Neto, O., & Civitarese, J. (2021). The remoteness of democratic representation. *Party Politics*, 29(1), 51 - 64. <https://doi.org/10.1177/13540688211049545>.
- Nie, N. H., Verba, S., & Kim, J. O. (1974). Political participation and the life cycle. *Comparative Politics*, 6(3), 319-340.
- Norris, P. (2002). *Democratic phoenix: Reinventing political activism*. Cambridge University Press.
- NOS op 3. (2021, 18 januari). *Toeslagenaffaire. De ellende uitgelegd*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=rMDkzG9yHs8>
- Ondercin, H., & Jones-White, D. (2011). Gender Jeopardy: What is the Impact of Gender Differences in Political Knowledge on Political Participation?. *Social Science Quarterly*, 92(3), 675-694. <https://doi.org/10.1111/J.1540-6237.2011.00787.X>.
- Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (2020). Ongekend onrecht. *Den Haag, TK*, 35, 510.
- Phan, V., & Kloos, B. (2023). Examining civic engagement in ethnic minority youth populations: A literature review and concept analysis. *American Journal of Community Psychology*, 71(1-2), 54–78. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12643>
- Pitkin, H. F. (1967). *The concept of representation*. University of California Press.
- Poertner, M. (2022). Does Political Representation Increase Participation? Evidence from Party Candidate Lotteries in Mexico. *American Political Science Review*, 117(2), 537 - 556. <https://doi.org/10.1017/S0003055422000533>.
- Prevost, C., Cornelisse, R., Gouweleeuw, J (2021). *Steekproefontwerp en weging voor het Nationaal Kiezersonderzoek 2021*. Centraal Bureau voor de Statistiek.

- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon and Schuster.
- Rijksoverheid. (2021). *Tijdlijn coronavirus: 2021*. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-tijdlijn/2021>
- Sandovici, M. E., & Listhaug, O. (2010). Ethnic and linguistic minorities and political participation in Europe. *International Journal of Comparative Sociology*, 51(1-2), 111-136.
- Schaaf, R., Otjes, S. & Spierings, N. The Role of Networks in Mobilization for Ethnic Minority Interest Parties. *Political Behavior* (2024). <https://doi.org/10.1007/s11109-024-09988-w>
- Schäfer, C., & Debus, M. (2018). No participation without representation. *Journal of European Public Policy*, 25(12), 1835 - 1854. <https://doi.org/10.1080/13501763.2017.1363806>.
- Schildkraut, D. 2005. The rise and fall of political engagement among Latinos: The role of identity and perceptions of discrimination. *Political Behavior* 27 (3), 285–312.
- Simonsen, K. B. (2017). “Does discrimination drive turnouts? Evidence from a field experiment among immigrants in Denmark.” *European Journal of Political Research*, 56(3), 628–645.
- Siow, O. (2023). What Constitutes Substantive Representation, and Where Should We Evaluate It? *Political Studies Review*, 21(3), 532-538. <https://doi.org/10.1177/14789299231154864>
- Sipma, T., Jacobs, K, Lubbers, M., Spierings, N. & Van der Meer, T.W.G (2021). Dutch Parliamentary Election Study 2021 (DPES/NKO 2021): Research description and codebook. Nijmegen: SKON.
- Spierings, N., & Vermeulen, F. (2024). Minding the political engagement gap: how discrimination and religion impact Dutch voters with an immigrant background. *Acta Politica*, 59(4), 619–642. <https://doi.org/10.1057/s41269-023-00286-7>
- Teorell, J. (2006). Political participation and three theories of democracy: A research inventory and agenda. *European Journal of Political Research*, 45(5), 787-810.
- Tilly, C., & Tarrow, S. (2007). *Contentious politics*. Paradigm Publishers.
- Van Deth, J. (2014). A Conceptual Map of Political Participation. *Acta Politica*, 49(3), 349–67
- Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady H. E. (1995). *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1pnc1k7>
- Verkuyten, M., & Martinovic, B. (2015). Behind the ethnic–civic distinction: Public attitudes towards immigrants’ political rights in the Netherlands. *Social science research*, 53, 34-4

- Vrooman, C., Boelhouwer, J., Iedema, J., & Van der Torre, A. (2023). Eigentijdse ongelijkheid. De postindustriële klassenstructuur op basis van vier typen kapitaal. *Sociaal en Cultureel Planbureau*.
- Wolfsfeld, G., Yarchi, M., & Samuel-Azran, T. (2016). Political information repertoires and political participation. *New Media & Society*, 18(9), 2096 - 2115. <https://doi.org/10.1177/1461444815580413>.

Bijlage 1: Beschrijving van alle variabelen

In bijlage 1 is een beschrijving te vinden van alle variabelen die zijn opgenomen in de analyse. Hierbij wordt een overzicht gegeven van de oorspronkelijke variabele en hoe deze zijn gevormd tot de uiteindelijke variabelen. De uiteindelijke dataset bestaat uit 1508 respondenten. Het eerste deel bestaat uit de oorspronkelijke variabelen en het tweede deel bestaat uit de bewerkingen en de uiteindelijke variabelen.

Syntax:

```
*overzicht oorspronkelijke variabelen.  
DATASET ACTIVATE DataSet1.  
  
FREQUENCIES VARIABLES=V010 V024 L7 N91 V284 V285  
  
  /NTILES=4  
  
  /STATISTICS=STDDEV MEAN  
  
  /ORDER=ANALYSIS.
```

Oorspronkelijke variabelen

Hieronder zijn de frequentieverdelingen te zien van de oorspronkelijke variabelen in het onderzoek. ‘Meegedaan aan een actiegroep’ en ‘Meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie’ worden zijn samengevoegd om de dichotome afhankelijke variabele ‘onconventionele politieke participatie’ te vormen. Onconventionele politieke participatie is hierbij gemeten door de volgende vraag:

all respondents

V280 - V289B

Er zijn verschillende manieren om iets politiek aan de orde te stellen of invloed uit te oefenen op politici en de overheid. Wilt u de volgende mogelijkheden bekijken, en aangeven van welke daarvan u in de afgelopen 5 jaar gebruik hebt gemaakt?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Answer type: Checkboxes

Categories:

V280 Radio, televisie of krant ingeschakeld

V281 Politieke partij of organisatie ingeschakeld

V282 Meegedaan aan een door de overheid georganiseerde inspraakbijeenkomst, hoorzitting of discussiebijeenkomst

V283 Contact opgenomen met een politicus of ambtenaar

V284 Contact opgenomen met een politicus via social media

V285 Meegedaan aan een actiegroep

V286 Meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie

V287 Deelgenomen aan acties via sociale media als Twitter of Facebook

V288 Zonder sociale media meegedaan aan een politieke discussie of acties via internet, e-mail of SMS

V289A Iets anders

V289B Geen van deze

0. Nee

1. Ja

Did (not) join a civic action group

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not mentioned	3456	71,4	96,0	96,0
	Mentioned	145	3,0	4,0	100,0
	Total	3601	74,4	100,0	
Missing	DK: Don't know	105	2,2		
	WS: Won't say	51	1,1		
	IC: Did not finish questionnaire	42	,9		
	PA: Did not participate in post-election survey	838	17,3		
	NA: Item empty	202	4,2		
	Total	1238	25,6		
	Total	4839	100,0		

Did (not) join a demonstration

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not mentioned	3382	69,9	93,9	93,9
	Mentioned	219	4,5	6,1	100,0
	Total	3601	74,4	100,0	
Missing	DK: Don't know	105	2,2		
	WS: Won't say	51	1,1		
	IC: Did not finish questionnaire	42	,9		
	PA: Did not participate in post-election survey	838	17,3		
	NA: Item empty	202	4,2		
	Total	1238	25,6		
	Total	4839	100,0		

Deze variabele wordt gebruikt voor de vier dummyvariabelen die migratieachtergrond impliceren. Het oorspronkelijke item in de vragenlijst zag er als volgt uit:

Name:	N91	
Label:	Origin	
Question wording:	Origin Herkomstgroep	
Data source:	Pre-election survey	
Trend item:	No (previously CBS item)	
CSES item:	No	
Comments:	Precoded by SKON. Values for LISS respondents based on variable <i>herkomstgroep</i> from LISS background module	
Response code		
1	Dutch background	Geen migratieachtergrond
2	First generation foreign, Western background	Eerste generatie van niet-Nederlandse, Westerse migratieachtergrond
3	First generation foreign, non-western background	Eerste generatie van niet-Nederlandse, niet-Westerse migratieachtergrond
4	Second generation foreign, Western background	Tweede generatie van niet-Nederlandse, Westerse migratieachtergrond
5	Second generation foreign, non-western background	Tweede generatie van niet-Nederlandse, niet-Westerse migratieachtergrond
994	DK: Don't know	Weet niet
995	WS: Won't say	Wil niet zeggen
996	IC: Did not finish questionnaire	-
999	NA: Item empty	-

Origin

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Dutch background	4002	82,7	84,8	84,8
	First generation foreign, Western background	139	2,9	2,9	87,7
	First generation foreign, non-Western background	190	3,9	4,0	91,7
	Second generation foreign, Western background	249	5,1	5,3	97,0
	Second generation foreign, non-Western background	141	2,9	3,0	100,0
	Total	4721	97,6	100,0	
Missing	PA: Did not participate in pre-election survey	13	,3		
	NA: Item empty	105	2,2		
	Total	118	2,4		
Total		4839	100,0		

Voor politieke representatie is de volgende variabele gebruikt. De vraag uit de vragenlijst die erbij hoort is als volgt:

Name:	L7, L8, L9, L10, L11, L12, L13, L14, L15	
Label:	Substantive representation	
Question wording:	<i>Do you think the interest of citizens with a migration background are represented too little or too much?</i> <i>Vindt u dat er voldoende wordt opgekomen voor de belangen van de volgende groepen in de Tweede Kamer? [GROUP]</i>	
Data source:	Pre-election survey: LISS	
Trend item:	No	
CSES item:	No	
Comments:	[GROUP] 'People of colour' [Mensen met een donkere huidskleur], 'Youth' [Jongeren], 'Elderly' [Ouderen], 'Women' [Vrouwen], 'People with a migration background' [Mensen met een migratieachtergrond], 'Lower educated' [Lager opgeleiden], 'White native Dutch people' [Witte, autochtone Nederlanders], 'People like me' [Mensen zoals ik] Order of groups are randomized in online questionnaire Only included in LISS-panel	
Response code	Response label	Response wording
1	Way too little	Veel te weinig
2	Too little	Te weinig
3	Too little, nor too much	Precies genoeg
4	Too much	Te veel
5	Way too much	Veel te veel
994	DK: Don't know	Weet niet
995	WS: Won't say	Wil niet zeggen
996	IC: Did not finish questionnaire	-
999	NA: Item empty	-

Substantive representation – People of colour

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Way too little	117	2,4	6,8	6,8
	Too little	584	12,1	34,0	40,8
	Too little, nor too much	679	14,0	39,5	80,2
	Too much	239	4,9	13,9	94,1
	Way too much	101	2,1	5,9	100,0
	Total	1720	35,5	100,0	
Missing	DK: Don't know	379	7,8		
	WS: Won't say	35	,7		
	IC: Did not finish questionnaire	57	1,2		
	PA: Did not participate in pre-election survey / LISS survey	2396	49,5		
	NA: Item empty	252	5,2		
	Total	3119	64,5		
Total		4839	100,0		

Voor de controlevariabele politieke interesse is de volgende variabele met de bijbehorende vraag gebruikt. Er zijn geen bewerkingen gedaan bij deze variabele.

Page 2

all respondents

V024

We beginnen met een aantal vragen over uw belangstelling voor politiek.

Bent u zeer geïnteresseerd in politieke onderwerpen, tamelijk geïnteresseerd of niet geïnteresseerd?

Answer type: Radio buttons

Categories:

1. Zeer geïnteresseerd
2. Tamelijk geïnteresseerd
3. Niet geïnteresseerd

994. Ik weet het niet

995. Ik wil het niet zeggen

Interested in politics		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Very	707	14,6	15,7	15,7
	Fairly	2876	59,4	63,8	79,5
	Not	924	19,1	20,5	100,0
	Total	4507	93,1	100,0	
Missing	DK: Don't know	57	1,2		
	WS: Won't say	23	,5		
	PA: Did not participate in pre-election survey	252	5,2		
	Total	332	6,9		
Total		4839	100,0		

Age at election day in categories

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-20 years	171	3,5	3,6	3,6
	21-25 years	308	6,4	6,4	10,0
	26-30 years	335	6,9	7,0	16,9
	31-35 years	317	6,6	6,6	23,5
	36-40 years	309	6,4	6,4	30,0
	41-46 years	384	7,9	8,0	38,0
	46-50 years	298	6,2	6,2	44,2
	51-55 years	426	8,8	8,9	53,0
	56-60 years	475	9,8	9,9	62,9
	61-66 years	554	11,4	11,5	74,4
	67 years and older	1228	25,4	25,6	100,0
	Total	4805	99,3	100,0	
Missing	NA: Item empty	34	,7		
Total		4839	100,0		

Gender

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Male	2325	48,0	48,1	48,1
	Female	2510	51,9	51,9	100,0
	Other, namely	2	,0	,0	100,0
	Total	4837	100,0	100,0	
Missing	NA: Item empty	2	,0		
Total		4839	100,0		

Tabel van alle beschrijvende statistieken vóór de bewerkingen van alle variabelen inclusief controlevariabelen

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Gender	4837	1	3	1,52	,500
Age at election day in categories	4805	1,00	11,00	7,4352	3,21771
Interested in politics	4507	1	3	2,05	,600
Substantive representation – People of colour	1720	1	5	2,78	,968
Origin	4721	1,00	5,00	1,3876	,99646
Did (not) join a civic action group	3601	0	1	,04	,197
Did (not) join a demonstration	3601	0	1	,06	,239
Valid N (listwise)	1470				

Bewerkingen

Afhankelijke variabele: Onconventioneel_politiek

Voor de afhankelijke variabele onconventionele politieke participatie is er een nieuwe variabele aangemaakt. Dit is een dummyvariabele waarbij 0 = geen politieke participatie en 1 = wel politieke participatie. Deze variabele is samengevoegd door de twee vormen van onconventionele politieke participatie, het (niet) meedoen aan een actiegroep en het (niet) deelnemen aan een demonstratie bij elkaar te nemen. Een respondent doet aan politieke participatie (1), wanneer er aan een van deze twee vormen gedaan wordt. Zijn beide vormen niet geselecteerd, krijgt de respondent de

waarde 0, wat geen onconventionele politieke participatie suggereert. De Crohnbach's Alpha van deze variabele bedraagt 0.41, wat vrij laag is. Dit kan mogelijke gevolgen hebben voor de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Crohnbach's Alpha onconventionele politieke participatie:

```
DATASET ACTIVATE DataSet1.
```

```
RELIABILITY
```

```
/VARIABLES=V284 V285
```

```
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
```

```
/MODEL=ALPHA.
```

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	3601	74,4
	Excluded ^a	1238	25,6
	Total	4839	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,408	2

Onafhankelijke variabele: 4 dummy's migratieachtergrond

Voor de onafhankelijke variabele migratieachtergrond is de variabele 'origin' als volgt bewerkt. Oorspronkelijk was dit een categorische variabele met 5 antwoord categorieën. Deze variabele is opgesplitst in vier nieuwe dummy's, waarbij 1 = wel in de betreffende groep impliceert en 0 = niet in de betreffende groep. De referentiecategorie is 'Nederlandse herkomstgroep', omdat de dataset hier ook gebruik van maakt. De dummy's zien er als volgt uit:

1. Dummy: Eerste generatie, westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent tot de eerste generatie migranten met een westerse achtergrond, dus bijvoorbeeld afkomstig uit Europa, Noord-Amerika of Oceanië en 0 wanneer dit niet het geval is.

2. Dummy: Eerste generatie, niet-westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent behoort tot de eerste generatie met een niet-westerse achtergrond, dus bijvoorbeeld afkomstig uit Azië, Afrika of Latijns-Amerika en 0 wanneer dit niet het geval is.

3. Dummy: Tweede generatie, westers

Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent tot de tweede generatie behoort, wat inhoudt dat de respondent zelf in Nederland geboren is, maar ten minste één ouder geëmigreerd is uit een westers land. In alle andere gevallen krijgt de respondent een 0.

4. Dummy: Tweede generatie, niet-westers Deze dummy krijgt de waarde 1 als de respondent tot de tweede generatie behoort, wat inhoudt dat de respondent zelf in Nederland geboren

is, maar ten minste één ouder geëmigreerd is uit een niet-westers land. In alle andere gevallen krijgt de respondent een 0.

Waarom er is gekozen voor een onderscheid tussen niet-westers en westers en welke groepen daartoe behoren, is te lezen in de theorie en het methoden hoofdstuk.

Controlevariabele: geslacht

Oorspronkelijk heeft de variabele 'gender' 3 categorieën. Omdat de laatste categorie, 'Anders, namelijk' slechts 2 participanten betreft, is ervoor gekozen om deze eruit te filteren. De antwoordopties voor geslacht zullen dus enkel nog 'man (1)' en 'vrouw (2)' betreffen.

Uiteindelijke variabelen

Frequentieverdelingen van de bewerkte variabelen

Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	1391	92,2	92,2	92,2
	1,00	117	7,8	7,8	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Dummy: Eerste generatie, Westers

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	1448	96,0	96,0	96,0
	Ja	60	4,0	4,0	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Dummy: Eerste generatie, niet-Westers

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	1447	96,0	96,0	96,0
	Ja	61	4,0	4,0	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Dummy: Tweede generatie, Westers

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	1417	94,0	94,0	94,0
	Ja	91	6,0	6,0	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Dummy: Tweede generatie, niet-Westerners

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	1469	97,4	97,4	97,4
	Ja	39	2,6	2,6	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Substantive representation – People of colour

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Way too little	97	6,4	6,4	6,4
	Too little	506	33,6	33,6	40,0
	Too little, nor too much	602	39,9	39,9	79,9
	Too much	216	14,3	14,3	94,2
	Way too much	87	5,8	5,8	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

polrepresen_centered

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	-1,78	97	6,4	6,4	6,4
	-,78	506	33,6	33,6	40,0
	,22	602	39,9	39,9	79,9
	1,22	216	14,3	14,3	94,2
	2,22	87	5,8	5,8	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Gender

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Male	732	48,5	48,5	48,5
	Female	776	51,5	51,5	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Age at election day in categories

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-20 years	27	1,8	1,8	1,8
	21-25 years	69	4,6	4,6	6,4
	26-30 years	88	5,8	5,8	12,2
	31-35 years	65	4,3	4,3	16,5
	36-40 years	80	5,3	5,3	21,8
	41-46 years	89	5,9	5,9	27,7
	46-50 years	93	6,2	6,2	33,9
	51-55 years	126	8,4	8,4	42,2
	56-60 years	147	9,7	9,7	52,0
	61-66 years	199	13,2	13,2	65,2
	67 years and older	525	34,8	34,8	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Interested in politics

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Very	295	19,6	19,6	19,6
	Fairly	889	59,0	59,0	78,5
	Not	324	21,5	21,5	100,0
	Total	1508	100,0	100,0	

Syntax van alle bewerkingen bij de variabelen:

```
*polparttot.  
  
COMPUTE onconventioneel_politiek = (V284 = 1 OR  
V285 = 1).  
  
VARIABLE LABELS onconventioneel_politiek "Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)".  
  
EXECUTE.  
  
*filter geslacht.  
  
COMPUTE filter_$=(V010 < 3).  
  
VARIABLE LABELS filter_$ 'V010 < 3 (FILTER)'.  
  
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.  
  
FORMATS filter_$ (f1.0).  
  
FILTER BY filter_$.  
  
* Dummy 1: Eerste generatie, Westers.  
  
RECODE N91 (2 = 1) (ELSE = 0) INTO dummy_eerstegen_westers.  
  
VARIABLE LABELS dummy_eerstegen_westers 'Dummy: Eerste generatie, Westers'.  
  
VALUE LABELS dummy_eerstegen_westers 0 'Nee' 1 'Ja'.  
  
* Dummy 2: Eerste generatie, niet-Westers.  
  
RECODE N91 (3 = 1) (ELSE = 0) INTO dummy_eerstegen_nietwesters.  
  
VARIABLE LABELS dummy_eerstegen_nietwesters 'Dummy: Eerste generatie, niet-Westers'.  
  
VALUE LABELS dummy_eerstegen_nietwesters 0 'Nee' 1 'Ja'.  
  
* Dummy 3: Tweede generatie, Westers.  
  
RECODE N91 (4 = 1) (ELSE = 0) INTO dummy_tweedegen_westers.  
  
VARIABLE LABELS dummy_tweedegen_westers 'Dummy: Tweede generatie, Westers'.  
  
VALUE LABELS dummy_tweedegen_westers 0 'Nee' 1 'Ja'.  
  
* Dummy 4: Tweede generatie, niet-Westers.  
  
RECODE N91 (5 = 1) (ELSE = 0) INTO dummy_tweedegen_nietwesters.  
  
VARIABLE LABELS dummy_tweedegen_nietwesters 'Dummy: Tweede generatie, niet-Westers'.  
  
VALUE LABELS dummy_tweedegen_nietwesters 0 'Nee' 1 'Ja'.
```

* Maak variabele Misval = het aantal missings per respondent voor de opgegeven variabelen.

```
COMPUTE Misval = Missing(onconventioneel_politiek)
```

```
    + Missing(dummy_eerstegen_westers)
    + Missing(dummy_eerstegen_nietwesters)
    + Missing(dummy_tweedegen_westers)
    + Missing(dummy_tweedegen_nietwesters)
    + Missing(V010)
    + Missing(V024)
    + Missing(L7).
```

```
EXECUTE.
```

* Selecteer alleen respondenten zonder missings (Misval = 0).

```
USE ALL.
```

```
COMPUTE filter_$ = (Misval = 0). VARIABLE LABELS filter_$ 'Misval = 0 (FILTER: geen ontbrekende waarden op geselecteerde variabelen)'.
```

```
VALUE LABELS filter_$ 0 'Niet geselecteerd' 1 'Geselecteerd'.
```

```
FORMATS filter_$ (F1.0).
```

```
FILTER BY filter_$.
```

```
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=onconventioneel_politiek
```

```
    dummy_eerstegen_westers
    dummy_eerstegen_nietwesters
    dummy_tweedegen_westers
    dummy_tweedegen_nietwesters
    L7
    polrepresen_centered
    V010
    V013
    V024
```

```
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

Overzicht van alle histogrammen

Hieronder is per variabele uit het onderzoeksmodel het histogram weergegeven na de bewerkingen. Een uitgebreide toelichting over de verdeling van deze variabele is te vinden in het resultatenhoofdstuk (univariate statistieken).

* SPSS-syntax voor het maken van histogrammen van alle variabelen.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=onconventioneel_politiek.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=dummy_eerstegen_westers.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=dummy_eerstegen_nietwesters.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=dummy_tweedegen_westers.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=dummy_tweedegen_nietwesters.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=L7.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=polrepresen_centered.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=V010.

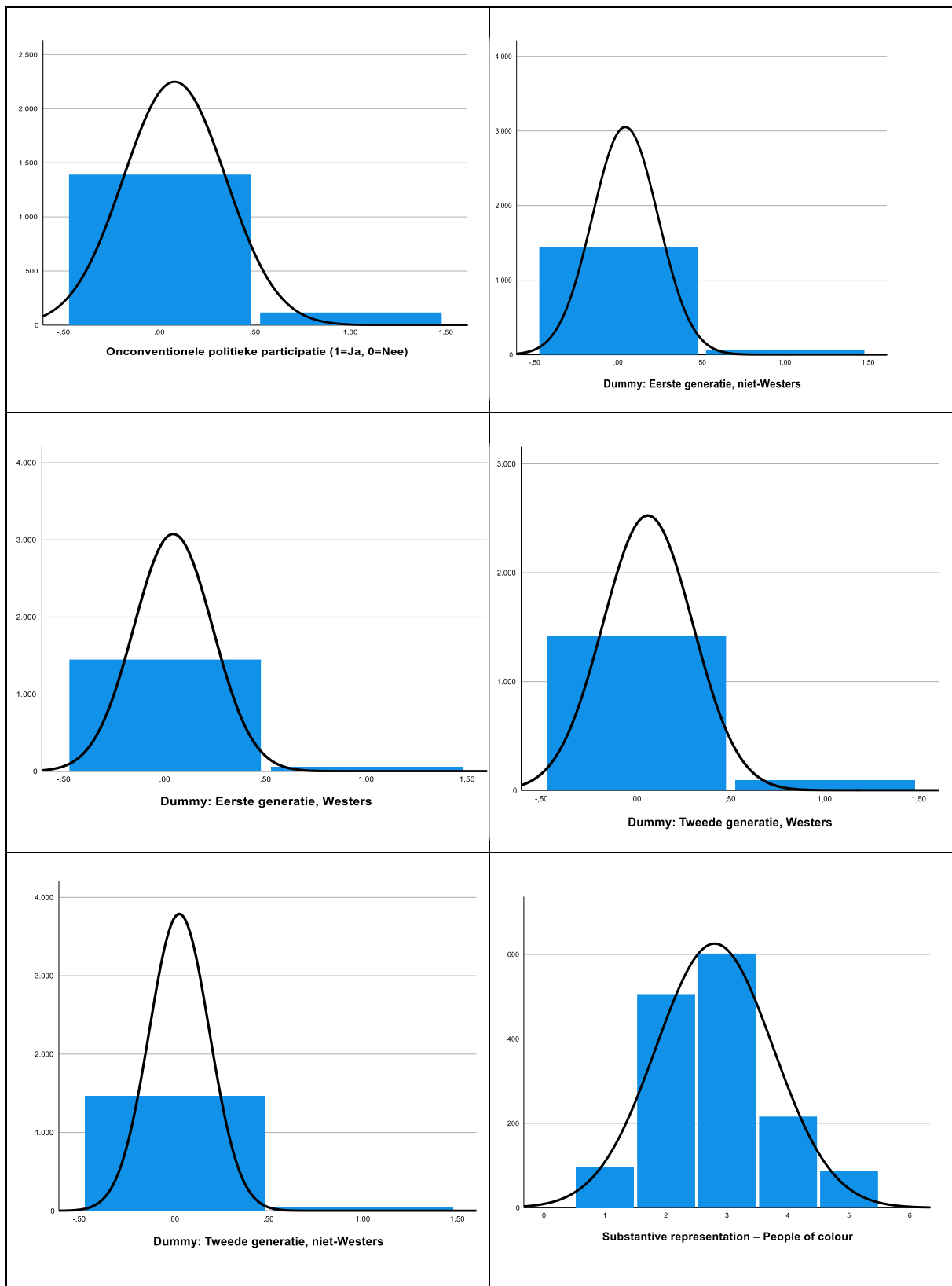
GRAPH

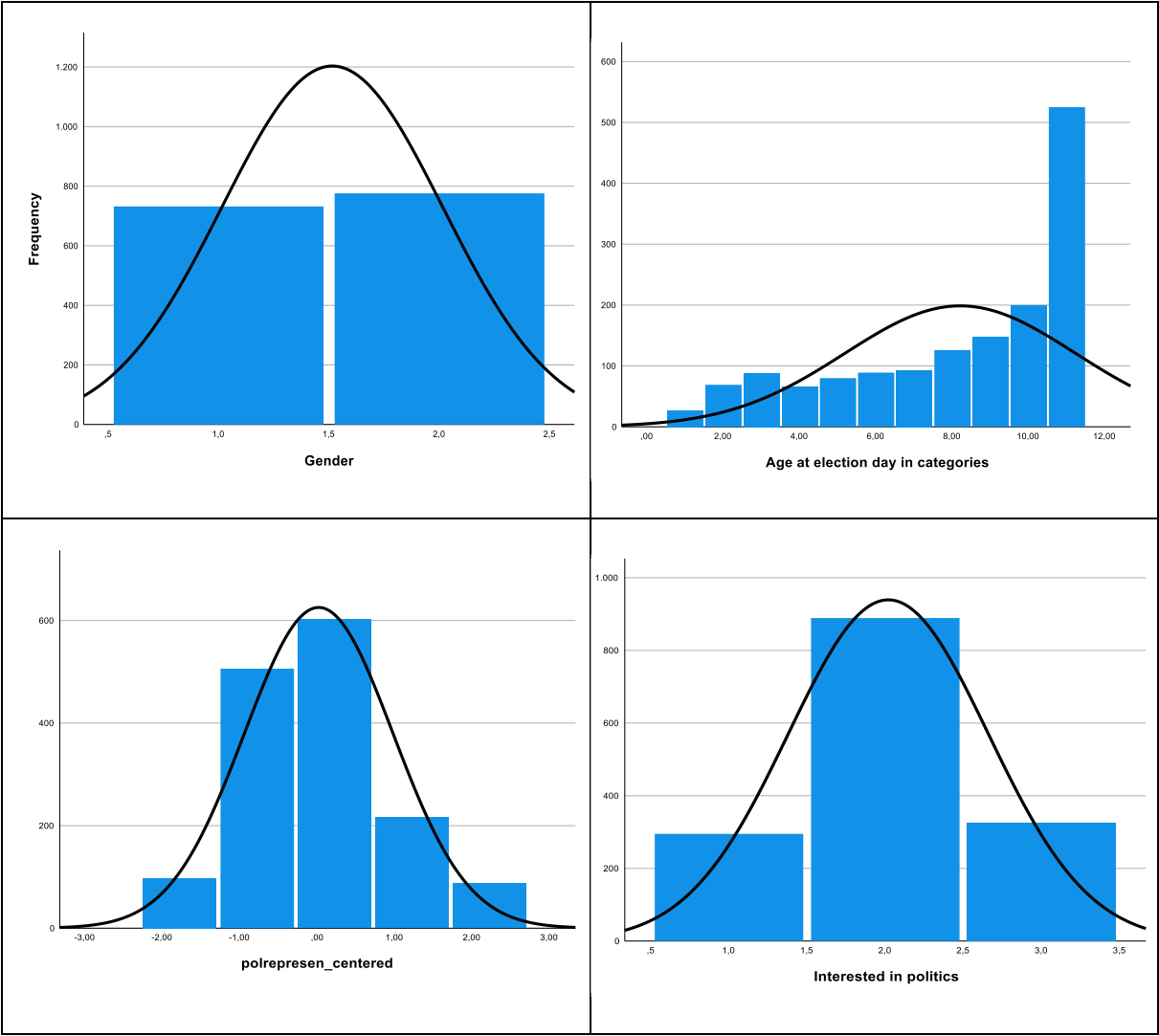
/HISTOGRAM(NORMAL)=V013.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=V024.

Output:





Bijlage 2: Overzicht van de analyses

Syntax univariate analyse

Beschrijvende statistieken van de variabelen uit het onderzoeksmodel:

*beschrijvende statistieken.

DATASET ACTIVATE DataSet1.

FREQUENCIES VARIABLES=onconventioneel_politiek dummy_eerstegen_westers
dummy_eerstegen_nietwesters dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

polrepresen_centered V010 V013 V024

/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN

/ORDER=ANALYSIS.

Output beschrijvende statistieken van alle variabelen uit het onderzoeksmodel

Statistics		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	Dummy: Eerste generatie, Westers	Dummy: Eerste generatie, niet- Westers	Dummy: Tweede generatie, Westers	Dummy: Tweede generatie, niet- Westers
N	Valid	1508	1508	1508	1508	1508
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		,0776	,0398	,0405	,0603	,0259
Std. Deviation		,26761	,19553	,19708	,23820	,15878
Minimum		,00	,00	,00	,00	,00
Maximum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

		Substantive representation – People of colour	polrepresen_cente red	Gender	Age at election day in categories	Interested in politics
N	Valid	1508	1508	1508	1508	1508
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		2,79	,0144	1,51	8,2029	2,02
Std. Deviation		,962	,96187	,500	3,02850	,641
Minimum		1	-1,78	1	1,00	1
Maximum		5	2,22	2	11,00	3

De bovenstaande tabel van de beschrijvende statistieken geeft een overzicht van de verdeling van alle variabelen uit het onderzoeksmodel. In de tabel is het gemiddelde, standaarddeviatie en het minimum en maximum te zien van de variabelen. In het resultatenhoofdstuk is een uitgebreide bespreking te zien van de verdeling van de variabelen.

Bivariate analyse

In de bivariate analyse worden alle associatiematen tussen de variabelen in het onderzoeksmodel weergegeven. Voor de meeste variabelen is er gebruik gemaakt van een kruistabel met een chi-kwadraatverdeling en is de Cramer's V waarde gegeven. Dit omdat dit associatiematen tussen categorische variabelen betreft. Voor de overige variabelen die continu waren (leeftijd), is gebruik

gemaakt van de Pearsons correlatie. Hieronder is de syntax en de output van de bivariate analyse te zien.

Uit de onderstaande bivariate analyses zijn een aantal dingen af te leiden. Omdat de bivariate analyse van de kernvariabelen in het resultatenhoofdstuk al uitgebreid zijn besproken, zal er in de bijlage meer in worden gegaan op de controlevariabelen. Leeftijd heeft een negatief verband met de tweede generatie (niet-westers) ($r=-0.16$; $p<0.01$). Dit houdt in dat wanneer de leeftijd toeneemt, de kans afneemt dat een individu tot de tweede generatie, niet-westerse groep behoort. Verder is er nog significant resultaat van leeftijd met onconventionele politieke participatie ($r=-0.04$; $p<0.05$), maar dit effect is licht negatief. Voor geslacht is er een positief verband gevonden met politieke representatie ($r=0.15$; $p<0.01$), wat een significant resultaat is. Dit impliceert dat vrouwen zich iets vaker politiek vertegenwoordigd voelen dan mannen. Dit komt omdat vrouwen gecodeerd zijn met een 2 in de dataset. Verder heeft geslacht ook nog een positief significante samenhang met onconventionele politieke participatie ($r= 0.04$; $p<0.05$), maar dit effect is vrij klein. Politieke interesse daarentegen heeft een sterkere samenhang met onconventionele politieke participatie ($r=0.14$; $p<0.01$). Dit verband is licht positief, wat inhoudt dat individuen die geïnteresseerd zijn in de politiek, eerder zullen deelnemen aan onconventionele politieke participatie. Daarnaast is er ook een lichte positieve samenhang van politieke interesse met politieke representatie ($r= 0.16$; $p<0.01$). Dit verband is ook significant, wat inhoudt dat individuen die geïnteresseerd zijn in de politiek, zich meer vertegenwoordigd voelen in de politiek.

Syntax en output bivariate analyse per variabelen

Onconventionele politieke participatie met
substantieve representatie

CROSSTABS

/TABLES=onconventioneel_politiek BY L7

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL

Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) * Substantive representation – People of colour Crosstabulation							
Count	Substantive representation – People of colour						
		Way too little	Too little	Too little, nor too much	Too much	Way too much	Total
Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	83	451	579	205	83	1401
	1,00	14	60	28	12	4	118
Total		97	511	607	217	87	1519

Symmetric Measures			
		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,137	<,001
	Cramer's V	,137	<,001
N of Valid Cases		1519	

Onconventionele politieke participatie met geslacht

CROSSTABS

/TABLES=onconventioneel_politiek BY V010

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL.

Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) * Gender Crosstabulation						Symmetric Measures		
Count		Gender					Value	Approximate Significance
		Male	Female	Other, namely	Total			
Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	1603	1686	1	3290	Nominal by Nominal Phi	,043	,035
	1,00	137	173	1	311	Cramer's V	,043	,035
Total		1740	1859	2	3601	N of Valid Cases	3601	

Onconventionele politieke participatie met politieke interesse

CROSSTABS

/TABLES=onconventioneel_politiek BY V024

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL.

Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) * Interested in politics Crosstabulation						Symmetric Measures			
Count		Interested in politics						Value	Approximate Significance
		Very	Fairly	Not	Total				
Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	495	1972	630	3097	Nominal by Nominal	Phi	,136	<,001
	1,00	97	172	27	296		Cramer's V	,136	<,001
Total		592	2144	657	3393	N of Valid Cases		3393	

Geslacht met politieke representatie

CROSSTABS

/TABLES=org1 BY V010

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL.

Gender * Substantive representation – People of colour Crosstabulation							
Count							
		Substantive representation – People of colour					
		Way too little	Too little	Too little, nor too much	Too much	Way too much	Total
Gender	Male	54	230	347	139	61	831
	Female	63	354	332	100	40	889
Total		117	584	679	239	101	1720

Symmetric Measures			
		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,145	<,001
	Cramer's V	,145	<,001
N of Valid Cases		1720	

Substantive representation – People of colour * Interested in politics Crosstabulation					
Count					
		Interested in politics			Total
		Very	Fairly	Not	Total
Substantive representation – People of colour	Way too little	32	58	27	117
	Too little	123	355	100	578
	Too little, nor too much	103	409	160	672
	Too much	40	135	63	238
	Way too much	18	54	28	100
Total		316	1011	378	1705

Symmetric Measures			
		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,122	
	Cramer's V	,086	
N of Valid Cases		1705	

Politieke representatie met politieke
interesse

CROSSTABS

/TABLES=L7 BY V024

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL.

.

* Cramer's V tussen dummies en onconventioneel_politiek, V013, V024.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_eerstegen_westers BY onconventioneel_politiek

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_eerstegen_nietwesters BY onconventioneel_politiek

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_tweedegen_westers BY onconventioneel_politiek

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_tweedegen_nietwesters BY onconventioneel_politiek

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

Dummy: Eerste generatie westers*onconventionele politieke participatie

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,055	,032
	Cramer's V	,055	,032
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Eerste generatie, niet-Westers * Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) Crosstabulation

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,016	,536
	Cramer's V	,016	,536
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Tweede generatie, Westers * Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) Crosstabulation

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	-,042	,101
	Cramer's V	,042	,101
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Tweede generatie, niet-Westers * Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) Crosstabulation

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,046	,071
	Cramer's V	,046	,071
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Eerste generatie, niet-Westers * Interested in politics Crosstabulation

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,090	,002
	Cramer's V	,090	,002
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Tweede generatie, Westers * Interested in politics Crosstabulation

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,032	,456
	Cramer's V	,032	,456
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Tweede generatie, niet-Westers * Interested in politics Crosstabulation

Symmetric Measures		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,058	,082
	Cramer's V	,058	,082
N of Valid Cases		1508	

Dummy: Eerste generatie, Westers*Gender Crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,033	,067
	Cramer's V	,033	,067
N of Valid Cases		4837	

Dummy: Eerste generatie, niet-westers * Gender crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,015	,592
	Cramer's V	,015	,592
N of Valid Cases		4837	

Dummy: Tweede generatie, Westers * Gender Crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,023	,264
	Cramer's V	,023	,264
N of Valid Cases		4837	

Dummy: Tweede generatie, niet-westers * Gender Crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,032	,088
	Cramer's V	,032	,088
N of Valid Cases		4837	

Dummy: Tweede generatie, westers*Substantive representation crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,043	,516
	Cramer's V	,043	,516
N of Valid Cases		1720	

Dummy: Tweede generatie, niet-westers*Substantive representation crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,145	<,001
	Cramer's V	,145	<,001
N of Valid Cases		1720	

Dummy: Eerste generatie, westers * Substantive representation – People of colour Crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,072	,065
	Cramer's V	,072	,065
N of Valid Cases		1720	

Dummy: Eerste generatie, niet-westers * Substantive representation – People of colour Crosstabulation

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,272	<,001
	Cramer's V	,272	<,001
N of Valid Cases		1720	

Correlations						
		Age at election day in categories	Dummy: Eerste generatie, Westers	Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	Dummy: Tweede generatie, Westers	Dummy: Tweede generatie, niet-Westers
Age at election day in categories	Pearson Correlation	1	,023	-,016	,019	-,157**
	Sig. (2-tailed)		,108	,266	,187	<,001
	N	4805	4805	4805	4805	4805
Dummy: Eerste generatie, Westers	Pearson Correlation	,023	1	-,035*	-,040**	-,030*
	Sig. (2-tailed)	,108		,016	,005	,038
	N	4805	4839	4839	4839	4839
Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	Pearson Correlation	-,016	-,035*	1	-,047**	-,035*
	Sig. (2-tailed)	,266	,016		,001	,015
	N	4805	4839	4839	4839	4839
Dummy: Tweede generatie, Westers	Pearson Correlation	,019	-,040**	-,047**	1	-,040**
	Sig. (2-tailed)	,187	,005	,001		,005
	N	4805	4839	4839	4839	4839
Dummy: Tweede generatie, niet-Westers	Pearson Correlation	-,157**	-,030*	-,035*	-,040**	1
	Sig. (2-tailed)	<,001	,038	,015	,005	
	N	4805	4839	4839	4839	4839

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

*correlaties.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_eerstegen_westers BY V010

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_eerstegen_nietwesters BY V010

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_tweedegen_westers BY V010

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_tweedegen_nietwesters BY V010

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

*herhaal voor pol rep.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_eerstegen_westers BY L7

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_eerstegen_nietwesters BY L7

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_tweedegen_westers BY L7

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

CROSSTABS

/TABLES=dummy_tweedegen_nietwesters BY L7

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT ROW.

*pearsons voor leeftijd met dummies.

CORRELATIONS

/VARIABLES=V013 dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/STATISTICS DESCRIPTIVES.

Modelfit

Logistische regressie geschat in 4 modellen

* Interactietermen aanmaken tussen migratieachtergrond-dummy's en politieke representatie.

```
COMPUTE int_eerstegen_westers = polrepresen_centered * dummy_eerstegen_westers.
```

```
COMPUTE int_eerstegen_nietwesters = polrepresen_centered * dummy_eerstegen_nietwesters.
```

```
COMPUTE int_tweedegen_westers = polrepresen_centered * dummy_tweedegen_westers.
```

```
COMPUTE int_tweedegen_nietwesters = polrepresen_centered * dummy_tweedegen_nietwesters.
```

```
EXECUTE.
```

* Logistische regressie met vier modellen.

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES onconventioneel_politiek
```

```
/METHOD=ENTER V010 V013 V024
```

```
/METHOD=ENTER V010 V013 V024 dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters  
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters
```

```
/METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters  
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters
```

```
/METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters  
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters
```

```
int_eerstegen_westers int_eerstegen_nietwesters int_tweedegen_westers int_tweedegen_nietwesters
```

```
/PRINT=GOODFIT CI(95)
```

```
/SAVE=COOK LEVER SRESID
```

```
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).
```

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	1508	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	1508	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		1508	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Model 1

Model 1 met alleen de controlevariabelen heeft een deviance waarde van 792.732 en een chi-kwadraatwaarde van 30.135 ($df=3$, $p<0.001$). Het model is significant, wat betekent dat de

controlevariabelen in het model een significante bijdrage leveren aan het voorspellen van onconventionele participatie.

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	30,135	3	<,001
	Block	30,135	3	<,001
	Model	30,135	3	<,001

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	792,732 ^a	,020	,047

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,141	8	,631

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test					
		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = ,00		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = 1,00	
		Observed	Expected	Observed	Expected
Step 1	1	146	146,659	5	4,341
	2	150	149,057	5	5,943
	3	172	173,278	11	9,722
	4	152	150,611	8	9,389
	5	69	67,053	3	4,947
	6	159	156,495	10	12,505
	7	149	153,822	18	13,178
	8	134	133,123	13	13,877
	9	129	133,777	23	18,223
	10	131	127,125	21	24,875
				Total	
				151	
				155	
				183	
				160	
				72	
				169	
				167	
				147	
				152	

Classification Table ^a				
		Predicted Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)		Percentage Correct
		,00	1,00	
Step 1	Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	1391	0
		1,00	117	0
Overall Percentage				92,2

a. The cut value is ,500

Model 2

In model 2 zijn de variabelen voor migratieachtergrond toegevoegd (org1 en org2). De deviance is in dit model gedaald naar 784.033 en de Chi-kwadraatwaarde bedraagt nu 8.699 ($df=4$; $p=0.07$). Deze afname is mogelijk vanwege de toevoeging van de dummyvariabelen van migratieachtergrond aan het model, maar deze toevoeging is niet significant en ook de bijdrage is slechts klein. De bijdrage van migratieachtergrond voor het voorspellen van onconventionele politieke participatie is beperkt.

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	8,699	4	,069
	Block	8,699	4	,069
	Model	38,835	7	<,001

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	784,033 ^a	,025	,060

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	9,036	8	,339

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test					
		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = ,00		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = 1,00	
		Observed	Expected	Observed	Expected
Step 1	1	127	128,867	5	3,133
	2	143	141,982	4	5,018
	3	196	197,670	12	10,330
	4	144	142,478	7	8,522
	5	99	95,376	3	6,624
	6	143	139,998	8	11,002
	7	137	142,116	17	11,884
	8	134	132,660	12	13,340
	9	131	135,538	23	18,462
	10	137	134,315	26	28,685
				Total	
				132	
				147	
				208	
				151	
				102	
				151	
				154	
				146	
				154	
				163	

Classification Table ^a				
		Predicted Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)		Percentage Correct
		,00	1,00	
Step 1	Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	1391	0
		1,00	117	0
Overall Percentage				92,2

a. The cut value is ,500

Model 3

In model 3 is de gecentreerde variabele politieke representatie toegevoegd. De deviance bedraagt 770.27 en is er een chi-kwadraatwaarde van 13.7 ($df=1$; $p<0.001$). Dit suggereert dat het toevoegen van politieke representatie een significante bijdrage levert aan het model ten opzichte van model 2. De Hosmer-Lemeshow waarde in dit model bedraagt 6.20 met een p-waarde van 0.63. Deze p-waarde is niet significant, wat inhoudt dat er geen bewijs is voor een niet goede fit van het model.

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	13,760	1	<,001
	Block	13,760	1	<,001
	Model	52,595	8	<,001

Model Summary			
Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	770,273 ^a	,034	,082

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test			
Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,197	8	,625

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test						
Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = ,00				Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = 1,00		Total
	Observed	Expected		Observed	Expected	
Step 1	1	146	148,110	5	2,890	151
	2	147	147,291	5	4,709	152
	3	148	146,722	5	6,278	153
	4	146	144,266	6	7,734	152
	5	149	145,653	6	9,347	155
	6	139	141,381	13	10,619	152
	7	143	140,039	10	12,961	153
	8	136	140,337	20	15,663	156
	9	132	132,270	20	19,730	152
	10	105	104,931	27	27,069	132

Classification Table ^a				
		Predicted		Percentage Correct
		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)		
Observed		,00	1,00	
Step 1	Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	1391	0
		1,00	117	0
	Overall Percentage			
				92,2

a. The cut value is ,500

Model 4

In model 4 zijn de interactietermen toegevoegd aan het model, om te kijken wat de invloed van politieke representatie is bij de relatie tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie. In dit model is de deviance gedaald naar 769.22 en is de chi-kwadraat score 1.06 ($df=4$; $p=0.90$). De afname van de chi-kwadratscore houdt in dat interactietermen een kleine invloed hebben op de verbetering van het model. De Hosmer-Lemeshow waarde bedraagt in dit model 6.13, met een p-waarde van 0.63. Deze p-waarde is groter dan de significantiedrempel van 0.05, wat inhoudt dat er geen aanwijzing is voor een slechte fit van het model.

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	1,058	4	,901
	Block	1,058	4	,901
	Model	53,652	12	<,001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	769,215 ^a	,035	,083

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,134	8	,632

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = ,00		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee) = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	147	147,985	4	3,015	151
	2	152	154,991	8	5,009	160
	3	148	145,771	4	6,229	152
	4	147	146,082	7	7,918	154
	5	139	136,222	6	8,778	145
	6	142	143,258	12	10,742	154
	7	142	139,247	10	12,753	152
	8	132	136,097	19	14,903	151
	9	136	136,068	20	19,932	156
	10	106	105,278	27	27,722	133

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct	
		Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)			
Observed		,00	1,00		
Step 1	Onconventionele politieke participatie (1=Ja, 0=Nee)	,00	1391	0	100,0
		1,00	117	0	,0
	Overall Percentage				92,2

a. The cut value is ,500

Resultaten logistische regressieanalyse per hypothese

Hypothese 1 & 2:

In model 2, het model met de controlevariabelen en de variabelen voor migratieachtergrond zijn de eerste twee hypothesen getoetst. Dit model laat zien dat de geschatte hellingen voor migratieachtergrond positief zijn, op de tweede generatie westers na ($b = -0.87; p = 0.15$). Verder is geen een van de hellingen significant, waarmee er geen ondersteuning is gevonden voor de eerste hypothese.

Voor de tweede hypothese zullen de betrouwbaarheidsintervallen van dit model worden vergeleken. Waarom dat is, is te vinden in de analyse opzet van het methoden hoofdstuk. De overlappende betrouwbaarheidsintervallen bij model 2 (onder Exp(B)) laten zien dat de resultaten niet significant zijn, omdat de intervallen het getal 1 bevatten. Hiermee is er geen significant resultaat gevonden voor de hellingen van de dummyvariabelen. Er is geen ondersteuning gevonden voor de tweede hypothese.

Variables in the Equation									
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B) Lower	Upper
Step 1 ^a	Gender	,343	,205	2,790	1	,095	1,409	,942	2,108
	Age at election day in categories	-,030	,032	,903	1	,342	,970	,912	1,033
	Interested in politics	-,853	,165	26,888	1	<,001	,426	,309	,588
	Dummy: Eerste generatie, Westers	,733	,387	3,586	1	,058	2,082	,975	4,446
	Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	,508	,451	1,271	1	,260	1,663	,687	4,024
	Dummy: Tweede generatie, Westers	-,869	,600	2,097	1	,148	,419	,129	1,360
	Dummy: Tweede generatie, niet-Westers	,626	,475	1,735	1	,188	1,871	,737	4,750
	Constant	-1,192	,476	6,271	1	,012	,304		

a. Variable(s) entered on step 1: Gender, Age at election day in categories, Interested in politics, Dummy: Eerste generatie, Westers, Dummy: Eerste generatie, niet-Westers, Dummy: Tweede generatie, Westers, Dummy: Tweede generatie, niet-Westers.

Hypothese 3:

In model 3 wordt de derde hypothese getoetst. Hieronder is te zien dat de helling van politieke representatie $b=-0.41$ ($p<0.01$) bedraagt, wat een significant resultaat is. Hiermee is er een ondersteuning gevonden voor hypothese 3, die stelde dat wanneer individuen zich vertegenwoordigd voelen op basis van kleur, de kans kleiner is dat zij zullen deelnemen aan onconventionele vormen van politieke participatie.

Variables in the Equation									
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B) Lower	Upper
Step 1 ^a	Gender	,228	,209	1,183	1	,277	1,256	,833	1,893
	Age at election day in categories	-,029	,031	,843	1	,358	,972	,913	1,033
	Interested in politics	-,782	,167	21,853	1	<,001	,458	,330	,635
	Dummy: Eerste generatie, Westers	,740	,393	3,551	1	,060	2,097	,971	4,529
	Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	,171	,464	,135	1	,713	1,186	,478	2,944
	Dummy: Tweede generatie, Westers	-,879	,601	2,135	1	,144	,415	,128	1,350
	Dummy: Tweede generatie, niet-Westers	,484	,482	1,009	1	,315	1,622	,631	4,169
	polrepresen_centered	-,407	,114	12,829	1	<,001	,666	,533	,832
	Constant	-1,206	,480	6,315	1	,012	,299		

a. Variable(s) entered on step 1: Gender, Age at election day in categories, Interested in politics, Dummy: Eerste generatie, Westers, Dummy: Eerste generatie, niet-Westers, Dummy: Tweede generatie, Westers, Dummy: Tweede generatie, niet-Westers, polrepresen_centered.

Hypothese 4:

In model 4 wordt de laatste hypothese getoetst. Dit is de hypothese met de moderator variabele, politieke representatie. In dit model zijn de interactietermen toegevoegd aan het model, die allemaal niet significant zijn. De hellingen van de eerste generatie (westers en niet-westers) laten zien dat er een mogelijk negatief verband is, wat in lijn is met de hypothese. Maar gezien de niet-significante p-waarden van de hellingen, is er niet voldoende bewijs voor hypothese 4.

Variables in the Equation									
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B) Lower	Upper
Step 1 ^a	Gender	,237	,210	1,268	1	,260	1,267	,839	1,913
	Age at election day in categories	-,028	,032	,765	1	,382	,973	,914	1,035
	Interested in politics	-,779	,168	21,616	1	<,001	,459	,330	,637
	Dummy: Eerste generatie, Westers	,637	,445	2,053	1	,152	1,891	,791	4,520
	Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	-,227	,877	,067	1	,795	,797	,143	4,440
	Dummy: Tweede generatie, Westers	-,829	,605	1,878	1	,171	,437	,133	1,428
	Dummy: Tweede generatie, niet-Westers	,552	,534	1,067	1	,302	1,736	,610	4,944
	polrepresen_centered	-,381	,129	8,729	1	,003	,683	,530	,880
	int_eerstegen_westers	-,288	,446	,418	1	,518	,750	,313	1,797
	int_eerstegen_nietwesters	-,367	,619	,351	1	,554	,693	,206	2,332
	int_tweedegen_westers	,241	,640	,142	1	,706	1,273	,363	4,464
	int_tweedegen_nietwesters	,090	,447	,040	1	,841	1,094	,455	2,627
	Constant	-1,228	,481	6,511	1	,011	,293		

a. Variable(s) entered on step 1: Gender, Age at election day in categories, Interested in politics, Dummy: Eerste generatie, Westers, Dummy: Eerste generatie, niet-Westers, Dummy: Tweede generatie, Westers, Dummy: Tweede generatie, niet-Westers, polrepresen_centered, int_eerstegen_westers, int_eerstegen_nietwesters, int_tweedegen_westers, int_tweedegen_nietwesters.

Kansberekeningen

Aan de hand van het logistisch regressiemodel in model 2 zijn er kansberekeningen gedaan voor de kans op onconventionele participatie. Er zijn verschillende situaties uitgerekend die passen bij de hypothesen. Bij de controlevariabelen is telkens het gemiddelde van de variabele ingevuld. Dit leverde het volgende op voor de kansberekeningen: een man of vrouw met de gemiddelde leeftijd van 51-55 jaar oud en een redelijke politieke interesse. Voor de modererende variabele is een lage waarde ingevuld, die 'veel te weinig representatie' of 'te weinig' representatie bevatte.

De kansen zijn uitgerekend aan de hand van de volgende formule:

$$\log\left(\frac{p}{1-p}\right) = -1.192 + 0.34gsl - 0.03leeftijd - 0.85polintres + 0.73d1 + 0.51d2 - 0.87d3 + 0.63d4$$

Situatie	log(odds)	Odds	P(y=1) = p/1+p	Kans (%)
Kans dat vrouwen met een migratieachtergrond meer participeren dan vrouwen zonder migratieachtergrond.	V met migratieachtergrond: log-odds = -1.475	$e^{-1.475} = 0.229$	$0.229/1+0.229 = 0.458$	45.8%
Alle dummy's (d1 t/m d4): 1 Leeftijd: 8.20 Geslacht: 2 Politieke interesse: 2.02	V zonder migratieachtergrond: Log-odds = -2.475	$e^{-2.475} = 0.064$	$0.064/1+0.064 = 0.128$	12.8%
Kans dat mannen met een migratieachtergrond meer participeren dan mensen zonder migratieachtergrond	M met migratieachtergrond Log-odds = -1.815	$e^{-1.815} = 0.163$	$0.0163/1+0.163 = 0.326$	32.6%
Alle dummy's (d1 t/m d4): 1 Leeftijd: 8.20 Geslacht: 1 Politieke interesse: 2.02	M zonder migratieachtergrond Log-odds = -2.599	$e^{-2.599} = 0.074$	$0.074/1+0.074 = 0.148$	14.8%

Bijlage 3: Assumptietoetsing, multicollineariteit en uitbijters

Voor het controleren van uitbijters en multicollineariteit zijn verschillende analyses gedaan. Er is gekeken naar VIF-scores voor multicollineariteit en er is gekeken naar leverage waarden om te kijken wat eventuele invloedrijke punten zijn. Bij VIF-scores hoger dan 4, is er sprake van een te sterke samenhang tussen variabelen. Ook is er gekeken naar de DFBETA, om te kijken welke waarnemingen een grote invloed hebben op de regressie coëfficiënt. Voor uitbijters in de x-richting is gebruikgemaakt van leverage waarden. Voor de leverage waarden van model 4 wordt 0.018 als drempelwaarde genomen. Dit is berekend aan de hand van de formule $3(k+1)/n$, waarbij k het aantal predictoren betreft en n de steekproefgrootte. Dat heeft in model 4 geleid tot de volgende berekening: $3(13+1)/1508 = 0.028$. waarden boven deze drempelwaarde kunnen als invloedrijk worden gezien. Dit heeft tot de volgende syntax en output geleid:

```
*VIF scores nieuwe analyse.
```

```
REGRESSION
```

```
  /DEPENDENT onconventioneel_politiek
```

```
  /METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered
```

```
    dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
```

```
    dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters
```

```
    int_eerstegen_westers int_eerstegen_nietwesters
```

```
    int_tweedegen_westers int_tweedegen_nietwesters
```

```
  /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL
```

```
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10).
```

```
*leverage analyse.
```

```
DATASET ACTIVATE DataSet1.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=LEV_1
```

```
  /STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN
```

```
  /ORDER=ANALYSIS.
```

```
*model4.
```

```
COMPUTE lev4_high=LEV_1 > 0.028.
```

```
VARIABLE LABELS lev4_high 'Leverage boven de cut-off 0.028'.
```

```
EXECUTE.
```

*DFBETA analyse.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES onconventioneel_politiek

/METHOD=ENTER V010 V013 V024

/METHOD=ENTER V010 V013 V024 dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

/METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

/METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

int_eerstegen_westers int_eerstegen_nietwesters int_tweedegen_westers int_tweedegen_nietwesters

/PRINT=GOODFIT CI(95)

/SAVE=DFBETA

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

USE ALL.

COMPUTE filter_\$ = (

(DFB0_1 < 0.05) & (DFB1_1 < 0.05) & (DFB2_1 < 0.05) &

(DFB3_1 < 0.05) & (DFB4_1 < 0.05) & (DFB5_1 < 0.05) &

(DFB6_1 < 0.05) & (DFB7_1 < 0.05) & (DFB8_1 < 0.05) &

(DFB9_1 < 0.05) & (DFB10_1 < 0.05) & (DFB11_1 < 0.05) &

(DFB12_1 < 0.05)

VARIABLE LABELS filter_\$ 'Cases with all 13 DFBETA values < 0.05 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_\$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.

FORMATS filter_\$ (F1.0).

FILTER BY filter_\$.

FILTER BY filter_\$.

*nieuwe log regressie met df beta.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES onconventioneel_politiek

/METHOD=ENTER V010 V013 V024

/METHOD=ENTER V010 V013 V024 dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

/METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

/METHOD=ENTER V010 V013 V024 polrepresen_centered dummy_eerstegen_westers dummy_eerstegen_nietwesters
dummy_tweedegen_westers dummy_tweedegen_nietwesters

int_eerstegen_westers int_eerstegen_nietwesters int_tweedegen_westers int_tweedegen_nietwesters

/PRINT=GOODFIT CI(95)

/SAVE=DFBETA

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Excluded Variables ^a								
Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics		
						Tolerance	VIF	Minimum Tolerance
1	Dummy: Eerste generatie, Westers	-,016 ^b	-,605	,546	-,016	1,000	1,000	,930
	Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	,006 ^b	,236	,813	,006	,990	1,011	,924
	Dummy: Tweede generatie, Westers	-,064 ^b	-2,458	,014	-,064	,999	1,001	,930
	Dummy: Tweede generatie, niet-Westers	-,030 ^b	-1,151	,250	-,030	,987	1,013	,930
	polrepresen_centered	-,098 ^b	-3,713	<,001	-,097	,972	1,029	,912
	int_eerstegen_westers	-,053 ^b	-2,032	,042	-,053	,998	1,002	,930
	int_eerstegen_nietwesters	-,043 ^b	-1,637	,102	-,043	,994	1,006	,926
	int_tweedegen_westers	,003 ^b	,117	,907	,003	,995	1,005	,930
	int_tweedegen_nietwesters	-,002 ^b	-,080	,936	-,002	,998	1,002	,929
2	polrepresen_centered	-,101 ^c	-3,785	<,001	-,099	,940	1,063	,909
	int_eerstegen_westers	-,052 ^c	-1,962	,050	-,051	,969	1,032	,923
	int_eerstegen_nietwesters	-,058 ^c	-1,834	,067	-,048	,667	1,499	,662
	int_tweedegen_westers	,003 ^c	,123	,902	,003	,995	1,005	,924
	int_tweedegen_nietwesters	-,003 ^c	-,115	,908	-,003	,998	1,002	,923
3	int_eerstegen_westers	-,031 ^d	-1,151	,250	-,030	,921	1,086	,893
	int_eerstegen_nietwesters	-,033 ^d	-1,017	,310	-,027	,633	1,579	,633
	int_tweedegen_westers	,027 ^d	1,030	,303	,027	,941	1,063	,890
	int_tweedegen_nietwesters	,012 ^d	,456	,649	,012	,975	1,025	,908

Leverage analyse

Statistics		
Leverage boven de cut-off 0.028		
N	Valid	1468
	Missing	0

Leverage boven de cut-off 0.028					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	1380	94,0	94,0	94,0
	1,00	88	6,0	6,0	100,0
	Total	1468	100,0	100,0	

Case Processing Summary			
Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	1468	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	1468	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		1468	100,0

DFBETA analyse (model 4)

Om te bepalen welke waarden invloedrijk zijn op de regressiecoëfficiënten, is er naar de DFBETA gekeken. Eerst is de drempelwaarde bepaald door middel van de volgende formule: $2/\sqrt{1508} = 0.05$. Vervolgens is in de analyse voor logistische regressie DFBETA aangevinkt. Hieruit kwam een variabele voor elke variabele in het onderzoeksmodel (model 4). Daarna zijn de cases met hoge DFBETA waarden gefilterd, onder data en select cases. Hierbij is de drempelwaarde van 0.05 gebruikt. Na het aanmaken van deze filter is de analyse opnieuw uitgevoerd, wat heeft geleid tot de volgende output. Hierbij zijn ook de leverage waarden geselecteerd.

Variables in the Equation						
		B	S.E.	Wald	df	Sig.
Step 1 ^a	Gender	,322	,244	1,741	1	,187
	Age at election day in categories	,068	,041	2,724	1	,099
	Interested in politics	-,596	,198	9,045	1	,003
	Dummy: Eerste generatie, Westers	-31,747	4724,771	,000	1	,995
	Dummy: Eerste generatie, niet-Westers	-31,298	7858,861	,000	1	,997
	Dummy: Tweede generatie, Westers	-18,478	4242,693	,000	1	,997
	Dummy: Tweede generatie, niet-Westers	-18,296	7496,643	,000	1	,998
	polrepresen_centered	-,411	,140	8,603	1	,003
	int_eerstegen_westers	-19,664	2654,366	,000	1	,994
	int_eerstegen_nietwesters	-17,921	4415,090	,000	1	,997
	int_tweedegen_westers	,463	4606,313	,000	1	1,000
	int_tweedegen_nietwesters	,278	8195,284	,000	1	1,000
	Constant	-2,658	,613	18,778	1	<,001

Hierboven zijn de veranderingen van model 4 te zien, na het verwijderen van de uitbijters. De steekproefomvang bevat nu 1468 respondenten, wat inhoudt dat er 40 cases zijn verwijderd uit de analyse. Het volgende kan verder uit model 4 zonder uitbijters worden afgeleid. In dit model zijn enkel politieke interesse ($b=-0.60; p=0.003$) en politieke representatie ($b=-0.41; p=0.003$) significant. De rest van de variabelen in dit model zijn niet significant, wat impliceert dat er geen bewijs is voor een effect. Voor de hypothese die in dit model getoetst wordt zou dit het volgende betekenen. Hypothese 4 stelde dat het verband tussen migratieachtergrond en onconventionele politieke participatie gedeeltelijk verklaard wordt door politieke representatie, en politieke representatie hier een modererend effect heeft, waarbij het de relatie tussen migratieachtergrond en participatie afzwakt. Er is geen bewijs gevonden dat politieke representatie het effect van migratieachtergrond modereert, wat inhoudt dat hypothese 4 niet wordt ondersteund door dit model. Dit is te zien aan de interactietermen van migratieachtergrond met politieke representatie. De dummy's voor de eerste generatie hebben een negatieve helling en zijn ook niet significant ($b=-19.66; p=0.99$) en ($b=-17.92; p=1$). Wat verder opvalt in dit model, is de grootte van de standaardfouten van de hellingen voor migratieachtergrond. Een

standaardfout geeft aan hoe goed de schatting is ten opzichte van de populatie. Gezien de grootte van de standaardfouten bij de dummyvariabelen, kan er geconcludeerd worden dat het model moeite heeft om een betrouwbare schatting te doen voor de populatie. Daarnaast zijn de geschatte hellingen voor deze variabelen ook vrij groot.

Voor de cases met een hoge DFBETA score is gekeken of deze respondenten mogelijk typfouten hebben gemaakt of dat zij bijvoorbeeld overal hetzelfde antwoord hebben ingevuld (bijvoorbeeld alleen maar 1-en), maar dit was bij de cases niet het geval. Voor het geschatte model zonder uitbijters kan worden gesteld dat de resultaten van deze tabel instabiel en onbetrouwbaar zijn. Dit kan gevolgen hebben voor het interpreteren van de resultaten en het trekken van conclusies op basis van dit model, wat zou betekenen dat er zorgvuldige conclusies getrokken moeten worden. Hierdoor is ervoor gekozen om dit model niet te gebruiken als eindmodel, maar om de conclusies en hypothesen te baseren op model 4 zoals die in Tabel 4 word gepresenteerd.